Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 23 август
ЖУМА
№ 163 (5.206).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ♦ Ҳафтада беш марта чоп этилади

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

НАМАНГАН

«Ленинград» жамоа хўжалиги пахтакорлари бу йил давлатга 5 минг тонна сифатли хом ашё сотишга бел боғлашган. Механизаторлар ялпи ҳосилнинг 2240 тоннасини машиналар ёрдамида саранжомлаб беришмоқчи. Шу кунларда 747 гектар майдонда ғўза машинабоп қилиб ўстирилмоқда. Хўжаликнинг Юсубжон Иномов бошлиқ бригадаси аъзолари мавжуд 69 гектар майдоннинг 60 гектаридаги пахтани зангори кемалар билан йиғиштириб олишга аҳд қилишган. Шунингдек, Валихон Қодиров, Усмонжон Убайдуллаев, Аҳмадали Турсунов бошлиқ бригадаларда ҳам ҳосилнинг асосий қисми агрегатлар ёрдамида терилади.

Хўжаликда 15 та терим машинаси мавсумга пишиқ-пухта созлаб қўйилди. Бундан ташқари яна 4 та янги зангори кема сотиб олинди.

А. Холмирзаев.

ДЕНОВ

Элмўмин Абрайқулов ўттиз йилдан бери дала кезади. Бу даврда касбининг ҳам, ҳаётнинг ҳам аччиқ-чучугини тотиб кўрди. Айни пайтда «Ҳазарбоғ» давлат хўжалигида илғор бригадага етакчилик қилмоқда. Меҳнат аҳли жорий йилда 91 гектар ерда ғўза ўстираяпти. Мақсад — ҳар гектар ердан 34 центнер ўрнига 38 центнердан хирмон кўтариш. Шу кунларда экин серҳосил қилиб парваришланаяпти. Ҳар тупда 12—14 та тўқ кўсак, кўплаб гул бор. Ниҳолларни оби-ҳаётга қондиришда Нурмамат Шерназаров, Каромат Мирзақулов, Мансур Мусифилин, Бекмамат Шерназаров каби миришкор сувчилар ғайрат кўрсатишаяпти.

Т. Шарипов.

МУБОРАК

«ВЛКСМ 60 йиллиги» давлат хўжалиги чўлқуварлари бу йил 2250 гектар майдонда пахта етиштирмоқдалар. Ҳар гектар ердан 20 центнердан қўриқ дурдонаси саранжомлаш мўлжалланган. Шу кеча-кундузда ғўза парвариши уюшқоқлик билан олиб борилаяпти. Бу борада айниқса Карим Абдуллаев раҳбарлик қилаётган бўлим аъзолари ўрнак кўрсатишмоқда. Жамоа 360 гектар ерда деҳқончилик қилаяпти. Давлатга 800 тоннадан зиёд сифатли хом ашё сотиш кўзда тутилган.

Хўжаликда йиғим-терим мавсумига ҳам пухта тайёргарлик кўрилаётир. Мавжуд 60 та терим машинаси ишга шай қилиб қўйилди. Механизаторлар ялпи ҳосилнинг 95 фоизини зангори кемалар ёрдамида йиғиштириб беришга бел боғлашмоқда.

У. Муҳамедов.

АНДИЖОН

Жамолдин Хўжаев бошлиқ бригада аъзолари ғўза парваришида «Ленинград» жамоа хўжалигида илғор. Меҳнат аҳли бу йил 67 гектар ерда мўл пахта етиштиришга қарор қилган. Моҳир механизатор Олимжон Қодиров ҳозиргача қатор ораларида саккиз марта ишлов ўтказди. Экинни вақтида оби-ҳаётга қондиришда Йўлдош Маматов, Иномжон Раҳматов, Тошхўжа Қўшоқов, Абдукарим Абдураҳимов сингари сувчилар шижоат кўрсатишмоқда. Бошқа юмушларни бажаришда эса Санталатхон Тошболтаева, Муҳаббат Қодирова, Инобат Хўжаева, Назира Халиловалар фаол.

М. Абдуллаев.

Мирзачўл районидаги «Советская Россия» давлат хўжалигининг тажрибали звено бошлиғи Ёқуб Саидов кўриқда меҳнат қилаётганига 35 йил бўлди. Бу даврда отахоннинг умр дафтарига мазмунли сатрлар битилди. Кўксини Ленин ордени, «Ҳурмат белгиси», Меҳнат Қизил Байроқ орденлари безади, Бутуниттифоқ Халқ хўжалик ютуқлари кўргазмасининг олтин ва кумуш медаллари билан тақдирланди. Олтмишдан ошган Ёқуб ота ҳамон ёшлар сингари тетик, серғайрат. У бошлиқ жамоа бу йил 40 гектар майдоннинг ҳар гектари ҳосилдорлигини режадаги 26 центнер ўрнига 32 центнерга етказишни мақсад қилган. Шунингдек, улар 23 гектар ерда боғ ва 5 гектарда токзор барпо этдилар.

Звено далаларида иш қизғин. Яқинда бу ерда бўлган тошкентлик мусобақадошлар аҳволни кўриб қувонишди. Негаки, бирор-бир олма, анор, беҳи, шафтоли, ток ёки бошқа кўчат нобуд бўлмаган, ҳар туп ғўзада 8—10 та тўқ кўсак бор. Экин парвариши маромида олиб борилмоқда.

СУРАТДА: звено бошлиғи Ёқуб ота Саидов ғўзаларни кўздан кечирмоқда.

К. ЖЎРАҚУЛОВ олган сурат.

КЎСАКЛАР КЎПАЙМОҚДА

Янгийўл районидаги «СССР 60 йиллиги» жамоа хўжалигининг 11-бригадаси пахтазорлари жумҳурият пойтахтининг Сергели райони билан чегарадош. Замонавий дала шийпонида миллий таомлар, кабоб тайёрланадиган шинам ошхона борлиги туфайли бу ер ҳамиша гавжум. Бундай қулайликдан бригада жамоаси ҳам баҳраманд бўлаяпти. Бригада аъзолари жорий йилда 54 гектар ерда пахта, 2 гектарда картошка, 2,5 гектарда полиз, 10 гектар майдонда уруғлик каноп, сабзавот маҳсулотлари, турли хил кўкатлар етиштиришаяпти. Пахтазорнинг ҳар гектаридан 28 центнер ўрнига 30 центнердан, канопдан эса 220—250 центнердан ҳосил олиш режалаштирилган.

Меҳнат аҳли ғўза қатор ораларига ишлов бериш, суғориш, чилпиш каби юмушларни оби-тобида бажараётир. Шунинг учун тупларда кўсаклар кун сайин кўпаймоқда. Ҳозир ҳар тупда 7—8 тадан бўлиқ кўсак бор, 1—2 тадан лўппи чаноқ очилган.

Жамоа 28 кишидан иборат. Уларнинг кўпчилиги далада кўпдан бери ишлаб, яхши тажриба тўплаган. Зуҳра Борлибоева, Гулзайнаб Турдиалиева, Анора Кучербоева, Хайри Ашибекова, Чинор Қосимбоева шулар жумласидан. Улар кунлик топшириқни 1,5—2 ҳисса қилиб уддалашаяпти.

Бугунгача барча майдондаги ғўзалар олти марта ишловдан чиқарилди, уч марта оби-ҳаётга қондирилди. Бу ишларни сифатли амалга оширишда механизатор Собирали Эргашев, сувчилардан Эркин Эрмуҳамедов, Мирза Жувошбоев ғайрат кўрсатишаяпти.

Дала шийпони пахтакорларнинг иккинчи уйига айлантирилган. Бу ерда улар баракали меҳнатдан сўнг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун барча шароит муҳайё этилган. Шийпон атрофида сабзавот етиштирилмоқда, узум, шафтолигача бор.

— Хўжаликда ўн йил механизаторлик қилдим, бу йилдан бригадирман, — дейди жамоа саркори Нурмуҳаммад Усмонов. — Кўпчиликнинг ишончини оқлаш, қолоқликдан илғорлар қаторига чиқиб олиш учун колхозчилар билан ҳамжиҳатликда ишлаб, белгиланган режаларни адо этишга интилаяпмиз.

Жорий йил нафақат бригада етакчиси, балки жамоа аъзолари учун ҳам жиддий синовдир. Чунки улар шароит қийин келаётганига қарамай бу йил қолоқликдан қутулишга қатъий қарор қилишган. Шу мақсадда бутун эътиборни ғўза парваришига қаратмоқдалар.

Т. ЭРКИНОВ.

Ташаббус изидан

НОНДАЙ АЗИЗ

Турмуш шароитимиз бирмунча оғирлашиб қолган ҳозирги паллада кам даромадли оилаларни ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан қўллаб-қўлтиқлаш халқимизга хос юксак олийжанобликдир. Тўғри, биз баъзи хўжаликларга ўхшаб катта молиявий маблағга эга эмасмиз. Шундай бўлса-да партия ташкилоти ва касаба уюшмаси билан бамаслаҳат имкониятларимизни сарҳисоб қилиб кўрдик. Излаган чора топади, дейдилар. Топдик. Партия ва касаба уюшмалари аъзолик бадалларидан тушган маблағнинг бир қисми ўз ихтиёримизда қолган эди. Бундан ташқари бултурги йилда пахта, сабзавот ва полиз маҳсулотларидан яхшигина даромад олгандик. Жамғармамиздаги ана шу маблағдан шу йил Наврўз байрами кунларида 12 оилага 200 сўмдан пул, қийналиб қолган хонадонга бузоқ, кексаларимизга ҳар хил совға-саломлар инъом этдик.

Маълумки, ўзбеклар китобхон халқ. Рўзнома ва ойномаларга жуда муштоқ. Бизнинг хўжалигимизда бир ярим мингга яқин хонадон бор. Аксарият оилада 10—12 нафардан фарзанд тарбияланаяпти. Шуларнинг бари саводхон. Кузатишимга қараганда, биздаги катталар ҳам, ўсмирлар ҳам газетхону китобхон. Демак, матбуот нон, сув ва ҳаводай эҳтиёжга айланган. Лекин орзу бошқа, имконият ўзгача. Ҳозирги оғир шароитда серфарзанд оилалар болаларидан орттириб рўзнома ёки ойномага обуна бўлиши қийинлашди. Уларга кимдир ёрдам бермоғи керак. Шу боис лоақал битта-иккита нашрга, аввало қишлоқ ҳаётининг кўзгуси — «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасига хўжалик ҳисобидан обуна ўтказишга аҳд қилдик.

Хўжалигимиз эндигина қаддини ростлаяпти. Шу пайтгача тўғри келса-келмаса, шўрхок майдонларга ҳам чигит эктиришган. У кўкариб чиқадими-йўқми — буни ўйламадик. Сўнгги йилларда пахта яккаҳокимлиги барҳам топиб, кундалик рўзғор экинларига эътибор кескин кучайди. Масалан, сабзавот ҳамда полиз майдонлари кенгайтирилди. Ҳозир 3 минг 770 гектар ернинг ярмидан сал кўпроғида пахта етиштираяпмиз. Бироқ ҳосил салмоғи ошса-ошдики, камаймади. Негаки, биз тўғри келган жойга эмас, айни шу экин кўп ҳосил берадиган майдонларгагина уруғ ташлаяпмиз. Ўтган бир ярим йил ичида 260 гектардан кўпроқ майдон хонадонларга томорқа учун ажратилди. Одамлар картошка, пиёз, қовун-тарвуз учун Гулистон бозорига қатнашдан қутилдилар. Бу йил ўзларидан ортиқча маҳсулотларни шаҳарликларга сотишаяпти.

Давлат хўжалигимиздагилар ҳам дала инъомидан баҳраманддлар. Олдинги йили пахтадан атиги 750 минг сўм даромад кўрган эдик. Ўтган йили бу кўрсаткич салкам икки бараварга кўпайди, бошқача айтганда, 1,5 миллион сўмга яқин фойда чўнтагимизга тушди. Хўжаликнинг бошқа тармоқлари ҳам сердаромад соҳага айланиб бормоқда. Ана шулар ҳисобига ишчиларимизнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондиришга интилаяпмиз.

Турмуш тажрибаси кўрсатадики, у ёки бу хўжаликда газетхон, билимдон қанча кўп бўлса, тартиб-интизом ҳам, меҳнат унуми ҳам шу қадар юксакка кўтарилади. Район партия қўмитасида ишлаб юрган пайтларимда бунга тўла ишонч ҳосил қилганман. Имоним комилки, инсоннинг сиёсий онги ошган сайин унинг меҳнатга муносабати ҳам ўзгаради. Обуна нархининг ошганлиги масаласига келсак, бундай шароитда иқтисодий бақувват хўжаликлар ва қишлоқ корхоналари ўз қавмларини қўллаб-қувватлашлари лозим. Бу — саховатнинг ўзига хос нишонасидир.

Биз ҳозиргача 1992 йил учун 6 минг сўмлик обуна ўтказдик. Бу муҳим сиёсий ишда партия қўмитаси котиби Маҳмуджон Абдалимов, касаба уюшмаси қўмитаси раиси Ҳайитбой Қўлдошев, бир қатор коммунист фахрийларимизнинг жонбозлигини алоҳида таъкидламоқчиман. Ҳозир ташкилотимиздаги 120 нафардан ортиқ коммунистларнинг деярли ҳаммаси «Қишлоқ ҳақиқати»га ёзилишаяпти. Эшназар Қўшбеков, Маматмусо Жўраев, Марқабой Каттаев сингари 49 нафар уруш иштирокчилари, Қурбон Санжаров, Жумабой Таштаков, Холбой Қорабоев, Неъматилло Тошбоев, Қодир Умматов, Абдулла Бердиев каби жуда кўп меҳнат ва партия фахрийларига хўжалик жамғармаси ҳисобидан обуна ўтказиш ниятидамиз. Жами хўжалигимизда 350 нафар киши қишлоқ аҳлининг суюкли рўзномасига обуна бўлишади.

Яқин ўтмишда тўс-тўполонлар асоратидан ёки тасодиф ҳодисалар туфайли оила бошлиқлари вафот этиб, қаровчисиз қолган хонадонлар ҳам оз эмас. Бундайлар ҳам давлат хўжалиги ҳисобидан «Қишлоқ ҳақиқати»га обуна бўлишади. Шу боис мазкур рўзномадан янги йилда умидимиз катта. У қишлоқ аҳли учун чоп этилади. Энг муҳими, ундаги хабарлар, панд-насиҳатлар жиддий, танқиди эса самимий, беғараз. Шахсан ўзим уни муттасил ўқийман. Комил ишонч билан таъкидлашим мумкинки, Президентимиз фармонлари ижросини назорат қилишда, меҳнат интизомини, халқларимиз ўртасидаги дўстликни, меҳр-оқибатни мустаҳкамлашда рўзнома бизнинг энг яқин мададкоримиз бўлиб қолади.

Ҳамдам БОЙЗОҚОВ,
Комсомол районидаги «Москва» давлат хўжалиги директори.

СССР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ БАЁНОТИ

Михаил Сергеевич Горбачев мамлакат телекўрсатуви ва радиоэшиттириши учун баёнот берди. У вазиятни тўла-тўкис қўлга олганини, бир гуруҳ давлат шахсларининг авантюрачилик ҳаракатлари натижасида мамлакат билан узилиб қолган алоқа қайта тикланганини айтди. Эртагаёқ Президент ўз вазифаларини тўла-тўкис ижро этишга киришади. СССР Президенти Ельцин, Назарбоев, Кравчук, Дементей, Каримов ўртоқлар билан телефон орқали гаплашди. Уларнинг ҳаммалари давлатга қарши қилинган ва мамлакат демократик кучларининг қатъий ҳаракатлари натижасида барбод этилган тўнтариш йўлидаги уринишни якдиллик билан қораладилар. Республикаларнинг раҳбарлари мазкур ғайриконституциявий ҳаракатларни республикаларнинг олий ҳокимиятлари ҳам, халқлари ҳам қўллаб-қувватламаганини маълум қилдилар. Авантюрачилар ўзларининг ғайриқонуний ҳатти-ҳаракатлари учун тўла-тўкис жавоб берадилар. М. С. Горбачев СССР Қуролли Кучлари Бош штабининг бошлиғи Моисеевга барча қўшинларни доимий турадиган жойларига қайтариш ва бундан буён фақат СССР Президентининг фармойишларини бажариш ҳақида кўрсатма берди. 21 август куни М. С. Горбачев АҚШ Президенти Буш билан телефон орқали гаплашди. Бир гуруҳ шахсларнинг ғайриконституциявий ҳатти-ҳаракатлари натижасида вужудга келган жуда мураккаб вазиятга барҳам берилганидан АҚШ Президенти ўзининг ғоят мамнунлигини изҳор этди. Президент Горбачев мамлакат жамияти, халқлари бу авантюрани рад қилганликларини таъкидлади. СССРда демократик ўзгартишлар давомида юзага келган сифат жиҳатдан янги жараёнлар давом эттирилади. Президентлар доимо алоқалар боғлаб туриш ва илгари эришилган аҳдлашувларга биноан барча соҳалардаги ҳамкорликни давом эттириш ҳақида келишиб олдилар.

(ТАСС).

СССР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАЙТИШИ

СССР Президенти М. С. Горбачев 22 август тунда Москвага қайтиб келди.

— Энг муҳими, — деди М. С. Горбачев аэродромда совет телевидениеси мухбири билан суҳбатда, — биз 1985 йилдан кейин нима қилган бўлсак, уларнинг ҳаммаси ўзининг аниқ самарасини берди. Жамиятимиз, одамларимиз бошқача бўлиб қолишди ва бу нарса бир гуруҳ шахслар амалга оширишга уринган иғвогарлик йўлида асосий тўсиқ бўлди. Жамият, бутун дунё бу ерда нималарни режалаштиришгани, мени нима қилмоқчи бўлганликларини, мендан нималарни ололмаганликларини билиши керак. Мен буни эҳтимол эртага, энг узоғи билан индинга айтаман, мен катта анжуман чақираман.

Мен масъулият ҳисси бўлган, қадр-қимматини билган, ғамхўрлик туйғуси билан яшаётган совет кишилари ўзлари ҳокимиятни ишониб топширган барча кишиларга ҳурмат билан қараганликлари учун уларни табриклайман. Қандайдир бир ҳовуч ночор кишилар жозибали шиорлар остида, ҳаммамиз билган, ҳаммамизни ташвишга солаётган ва биз ҳал этиш ниятида бўлган қийинчиликлардан фойдаланиб, одамларни бутун жамиятимизни фалокатга иткитадиган йўлга бошламоқчи бўлдилар. Бундан бошқача фикр бўлиши мумкин эмас.

Уларнинг бу ҳунари ўтмади ва бу қайта қуришнинг жуда катта ғалабасидир.

Шу кунларда Президент, унинг оиласи билан нималар қилмоқчи бўлишди, 72 соат мобайнида қўшинлар бизни ҳам денгизда, ҳам қуруқликда қўриқлаб туришди. Президентни букмоқчи бўлдилар — лекин бундан ҳеч нарса чиқмади.

Лекин бу масаланинг бир қисми. Масаланинг иккинчи қисми шундан иборат: мен совет кишиларига — россияликларга, Россия Президенти Борис Николаевич Ельцинга, Россия Федерацияси Олий кенгашига, барча депутатларга, меҳнат жамоаларига принципиал йўлдан борганликлари учун, ана шу иғвогарлик йўлини қатъиян тўсганликлари учун миннатдорчилик билдираман. Бу биз фахрлансак арзийдиган воқеалардир.

Улар билан ёнма-ён эса худди шундай муросасиз, қатъий йўл турибди — бу бизда пайдо бўлган барча муаммоларни қатъият билан ҳал этиш учун тутилган йўлдир. Бизда муаммолар кўп, уларни биламиз, улар бизни ташвишга солаяпти. — Мен таътилга отланган вақтимда бу муаммолар билан шуғуллангандим. Таътил кунларимда ҳам шу билан шуғулландим. Бу озиқ-овқат маҳсулотлари, ёқилғи, молиявий ишлар, бу бизнинг сўмимиз, бозордаги аҳвол, бу одамларимиз билан эртага нима бўлади деган саволдир.

— Буларнинг ҳаммасини ҳал қилишимиз керак.

Лекин бу одамлар ўтиш даврининг қийинчиликларидан, жамиятда рўй берган ниҳоятда оғир кескинликдан ҳамда бизнинг ҳолимиз не кечади, деган ташвишдан фойдаланиб, ана шу қийинчиликлар тазйиқи остида ўзларининг анча узоқни кўзлаган режаларини амалга ошириш — амалда жамиятимизни фалокатга дучор қилиш учун рўёбга чиқаришга қарор қилдилар. Ҳузуримга ана шу режаларни қўллаб-қувватлаш таклифи билан келган чопарларнинг бу иғвогарлигини рад этдим ва бу нарса уларни ҳам, мамлакатни ҳам ҳалок этишини айтдим. Бунга қатъиян қарши чиқдим. Мен тезда съезд, ҳеч бўлмаса Олий Кенгаш чақирилишини талаб қилдим. Мен шу кунларда рўй берган барча воқеаларни ҳали батафсил айтиб бераман.

Мамлакат Президенти 72 соат қамал қилинди, халқдан, мамлакатдан, дунёдан яккаланиб қолди. Президент ўз йўлини ҳимоя қилиши керак эди. Чамаси, уларнинг мақсади маънавий жиҳатдан букиш ва оиласига таъсир қилиш эди. Бундан ҳеч нарса чиқмади. Энг аввало, уларнинг бу ҳунари ўтмаслигига ишонганим учун шундай бўлди, деди СССР Президенти.

М. С. Горбачев бу воқеа ҳамма учун: Президент учун ҳам, журналистлар учун ҳам, сиёсатчилар учун ҳам сабоқ бўлиши кераклигини таъкидлади. Президент қишки воқеалардан сўнг баҳор ойида юзага келган тотувликни, Россия ва бошқа республикаларнинг тутган йўлини таъкидлади. Бу йўл ҳали мустаҳкам эмас, у ҳали кафолат эмас, уни янада мустаҳкамлаш, шубҳалардан ҳоли қилиш лозим. Лекин тотувлик бор, деди сўзининг охирида М. С. Горбачев.

(ТАСС).

ЙЎЛИМИЗ ЎЗГАРМАЙДИ

21 август куни кечқурун Қримда турган СССР Президенти Михаил Сергеевич Горбачев Ўзбекистон Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримов билан телефон орқали сўзлашди.

Михаил Сергеевич бутун мамлакат учун мураккаб бир даврда вазминлик ва сабр-тоқат кўрсатганликлари, иғвогарона миш-мишлар ва сохта чақириқларга учмаганликлари учун республика фаоллари ва халқига самимий миннатдорчилик билдирди. Михаил Сергеевич шунча қийинчиликларни бошидан кечирган мард ва саботли Ўзбекистон халқи бу имтиҳондан ҳам шараф билан ўтганини таъкидлади.

СССР Президенти демократик ислоҳотлар ўтказиш ва республикаларга мустақиллик бериш йўли — тўғри йўл эканини ва бу йўл оғишмай амалга оширилишини ҳамда совет кишилари фаровонлигини юксалтириш учун барча зарур ишлар қилинишини айтди.

Михаил Сергеевич мамлакатдаги аҳволни барқарорлаштиришга кўмаклашиши ва иттифоқ халқларининг орзу-умидларига жавоб бериши лозим бўлган Иттифоқ шартномаси имзоланиши зарурлигини тасдиқлади.

Ўзбекистон ССР Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримов Ўзбекистон халқи шаънига айтган самимий сўзлари учун Михаил Сергеевичга миннатдорчилик билдирди ва ҳозирги даврнинг қийинчиликлари бартараф этилишига ҳамда конституциявий нормалар ва қонунийлик сўзсиз бажарилишига ишонч билдирди.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ М. А. МОИСЕЕВНИ СССР МУДОФАА ВАЗИРИ ВАЗИФАСИНИ ВАҚТИНЧА БАЖАРУВЧИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Михаил Алексеевич **Моисеев** СССР мудофаа вазири вазифасини вақтинча бажарувчи этиб тайинлансин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль
1991 йил, 22 август.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Л. В. ШЕБАРШИННИ СССР ДАВЛАТ ХАВФСИЗЛИГИ КОМИТЕТИ РАИСИ ВАЗИФАСИНИ ВАҚТИНЧА БАЖАРУВЧИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Леонид Владимирович **Шебаршин** СССР давлат хавфсизлиги комитети раиси вазифасини вақтинча бажарувчи этиб тайинлансин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1991 йил, 22 август.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ В. П. ТРУШИННИ СССР ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРИ ВАЗИФАСИНИ ВАҚТИНЧА БАЖАРУВЧИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Василий Петрович **Трушин** СССР ички ишлар вазири вазифасини вақтинча бажарувчи этиб тайинлансин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль
1991 йил, 22 август.

АДИБ ЮБИЛЕЙИГА ҲОЗИРЛИК

Тошкентда атоқли ёзувчи Абдулла Қодирийнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган бадиий кўргазманинг очилиши ижодий зиёлилар ҳаётидагина муҳим воқеа бўлиб қолмади. 1994 йилда ёзувчи ва публицист таваллуд топган кунга 100 йил тўлади. Ҳозир жумҳуриятимизда юбилей тантаналарини ўтказишга катта тайёргарлик кўрилмоқда. «Абдулла Қодирийнинг адабий мероси ва ҳозирги замон ўзбек романи» мавзуидаги Бутуниттифоқ конференциясини ўтказиш, ёдгорлик музей-қўрғонини очиш, ёзувчи ҳайкалининг энг яхши лойиҳаси учун танлов ўтказиш ана шу тадбирлар қаторига киради. Шунингдек филология факультетининг талабалари учун А. Қодирий номли стипендия таъсис этиш ҳам режалаштирилмоқда.

Рассом Алишер Мирзаев ўзининг 29 та асарини томошабинлар ҳукмига ҳавола қилди. Ана шу асарлар қизиқарли суҳбат мавзуси бўлди. Суҳбатда жумҳурият маданият арбоблари, ижодий уюшмаларнинг раҳбарлари қатнашдилар. Тўпланганлар кўргазмага қўйилган асарлар энг юқори баҳога сазовор эканини, улар ёзувчи асарлари қаҳрамонларини ҳаққоний ва аниқ акс эттирганини якдиллик билан айтдилар.

Кўргазма октябрь ойигача давом этади, сўнг Фарғона водийси шаҳарларида намойиш этилади, ижодкорнинг фикрига кўра, бу кўргазма Фарғона водийсида янги экспонатлар билан бойиши мумкин. «Ёзувчи» нашриётида юбилейга аталган чиройли альбом тайёрланмоқда, унга А. Мирзаев асарларининг бир қисми киради.

Кўргазмани кўздан кечиришда ва ижодий ходимлар олдида турган долзарб масалаларни муҳокама қилишда Ўзбекистон ССР Президентлик кенгашининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Э. С. Самандаров қатнашди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ КОТИБИЯТИНИНГ БАЁНОТИ

Давлат тарихидаги қалтис пайтда Марказий Комитет котибияти ўз нуқтаи назарини коммунистларга, мамлакатимизнинг барча фуқароларига маълум қилиш зарур, деб ҳисоблайди.

КПССнинг раҳбар органлари яна бир бор оғир аҳволга солиб қўйилди ва амалга ошириб бўлинган сиёсий воқеаларга ўз баҳосини беришга мажбур этилди.

Совет жамиятини ҳар томонлама янгилаш борасида КПСС томонидан 1985 йил апрелида партия Марказий Комитетининг Бош котиби М. С. Горбачев ташаббуси билан бошланган жараён тарихий зарурат бўлиб, совет халқининг олий манфаатларига мос келади.

Котибият кўп миллатли федерациямиз бўлмиш совет жамиятини демократик руҳда янгилаш йўлига, КПСС XXVIII съездининг ҳужжатларида ва КПСС янги дастури лойиҳасида баён этилган қоидалар ва мақсадларга ўзининг содиқлигини тасдиқлайди.

Кейинги йилларда ижтимоий турмушимизда муҳим ижобий силжишларга асос солинди, тоталитар ўтмиш сарқитларини бартараф этиш учун шарт-шароит вужудга келтирилди. Бироқ йиғилиб қолган муаммоларнинг миқёслари кенглиги, уларни ҳал этишда йўл қўйилган янглишишлар жамият ва давлатни чуқур тангликка солиб қўйди. Шундай бўлсада, биз тангликни фақат конституциявий йўл билан бартараф этиш керак, деб ҳисоблаймиз.

КПСС Марказий Комитетининг котибияти авторитар режим ўрнатиш, ғайриконституциявий ҳокимият органларини тузиш, куч ишлатишга уриниш учун муваққат фавқулодда ваколатлардан фойдаланишга йўл қўйиб бўлмайди, деб ҳисоблайди.

Биз вужудга келган аҳволни СССР Олий Кенгаши, заруратга қараб эса — халқ депутатларининг съезди дарҳол кўриб чиқиши тарафдоримиз.

Биз, албатта, КПСС Марказий Комитети Бош котиби М. С. Горбачев иштирокида Марказий Комитетнинг пленумини зудлик билан ўтказиш тарафдоримиз.

Марказий Комитет котибияти коммунистларни фуқаролар тинчлигини сақлашга, мамлакатда ҳуқуқ-тартиботни таъминлашга, СССР фуқаролари жамият тараққиётининг туб муаммоларига ўз муносабатини тўла масъулият билан ўзлари белгилай оладиган шароитни вужудга келтиришга ҳар томонлама кўмаклашишга чақиради.

Биз барча фуқароларга мурожаат этиб, уларни вазмин бўлиш ва осойишталикни сақлашга, меҳнат мароми бузилишига йўл қўймасликка чақирамиз. Ҳосилни йиғиштириб олишни тугаллаш ва қиш тараддудини кўриш алоҳида диққат-эътиборни талаб қилади. Ёқилғи ва озиқ-овқат танглиги хавфини бартараф этиш учун ҳамма чораларни кўриш зарур.

Совет кишиларининг хоҳиш-иродаси ва меҳнати мамлакатнинг тинчлик, тотувлик ва бунёдкорлик йўлидан ривожланишини таъминлайди, деб умид қиламиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ КОТИБИЯТИ

МАМЛАКАТДАГИ АҲВОЛ ТЎҒРИСИДА

СССР Бош вазирининг биринчи ўринбосари В. И. Шчербаков 21 август куни кечқурун совет ва чет эл журналистларига мамлакатдаги аҳвол тўғрисида ахборот берди. У ҳозиргина Вазирлар Маҳкамаси Раёсатининг мажлиси тугаганини айтиб, ҳукумат баёнотини ўқиб эшиттирди.

СССР Вазирлар Маҳкамаси, дейилади баёнотда: СССР Конституциясига, мамлакат қонунларига ҳамма вақт амал қилиб келди ва амал қилади, СССР Президенти М. С. Горбачев билан СССР Олий Кенгашининг кўрсатмаларини тўла бажаради. У ҳозирги мураккаб шароитда Вазирлар Маҳкамаси Конституцияга қатъий амал қилган ҳолда хўжаликда бошбошдоқликка, иқтисодиётда таназзулга йўл қўймаслик учун барча зарур чораларни кўришни ўзининг асосий вазифаси, деб билади, деди.

Ҳукумат бошлиғининг биринчи ўринбосари сиёсий ислоҳотлар йўлига амал қилиш маҳкаманинг стратегик йўли эканини тасдиқлади. Маҳкама республикаларнинг раҳбариятлари, барча меҳнат жамоалари билан амалий ҳамкорлик қилишга умид боғлайди. Мамлакат ҳукумати барча меҳнаткашларга мурожаат этиб, улардан сиёсий масалалар совет қонунлари асосида ҳал этилиши лозимлигидан келиб чиқиб, экстремизм йўлига ўтмасликни илтимос қилди.

У шунингдек, чамаси ярим соат аввал М. С. Горбачев билан телефон орқали суҳбатлашганини ҳам айтди. Бош вазир биринчи ўринбосари журналистларнинг саволларига жавоб берар экан, М. С. Горбачев ишга шай турганини ва яқин кунларда, эҳтимол бир неча соат ичида конституциявий тартиб тўла тикланишидан журналистларни хабардор қилишни сўраганини айтди.

В. И. Шчербаков таназзул кунларида маҳкама қандай ишлагани тўғрисида батафсил гапириб берди. У, жумладан, Бош вазир В. С. Павловга СССР Президенти ўз фаолиятини давом эттириши мумкин эмаслиги тўғрисида ёлғон хабар берилганлигини маълум қилди. В. И. Шчербаковнинг сўзларига қараганда, маҳкама бошлиғи Фавқулодда ҳолат давлат комитети деб аталмиш комитет мажлисларида бирор марта ҳам қатнашмаган. Касаллиги сабабли бош вазир сиёсий фаолият ва маҳкама иши билан амалда шуғуллана олмаган.

Бош вазир ўринбосари ҳозир совет иқтисодиёти олдида турган ўта мураккаб хўжалик масалаларига алоҳида эътибор берди.

(ТАСС мухбири).

Долзарб мавзуда суҳбат

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ФАНИ РИВОЖИ УЧУН

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик фанлари академияси таъсис этилгани илгари хабар қилинган эди. У ўз фаолиятида қандай муаммоларни ҳал қилади? ЎзТАГ мухбири Г. Ковалнинг бу ва бошқа саволларига академия президенти, ўсимликлар физиологияси соҳасидаги йирик олим, биология фанлари доктори, ВАСХНИЛ академиги А. И. ИМОМАЛИЕВ жавоб беради.

— Абдували Имомалиевич, ҳозир анча оғир даврни бошимиздан кечиряпмиз. Бозор ўзининг қаттиқ қонунлари билан ҳужумга ўтмоқда. Шундай пайтда жумҳуриятимиз ҳукумати олимларнинг кучига катта умид боғламоқда...

— Шу сабабли ҳам Ўзбекистон ССР Президентининг жумҳурият қишлоқ хўжалик академиясини ташкил этиш тўғрисидаги фармони пайдо бўлди. Минтақамизнинг бошқа жумҳуриятларида ҳам ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими негизида шундай академияларни тузиш мўлжалланмоқда. Бу илмий кучларнинг ажралиб кетишини билдирмайди. Аксинча, энг аввало ўзимизнинг ички муаммоларимизни англаб олишимиз, кейинчалик эса умумий муаммоларни биргаликда ҳал қилишимиз зарур. Қишлоқ хўжалигини илмий асосда бошқаришнинг мавжуд тузилмаси эса жумҳурият илмий имкониятларидан самарали фойдалана олмасди — Ўзбекистон ҳудудида жойлашган муассасаларнинг идоравий тарқоқлиги халақит берди, ягона мувофиқлаштирувчи марказ йўқ эди. Академиямиз ана шундай марказга айланиши лозим.

— Ҳозир у шаклланиш босқичида турибди — кадрлар танланмоқда, унинг стратегия ва тактикаси ишлаб чиқилмоқда. Лекин унинг муайян мақсадлари белгилаб олиндими?

— Асосий мақсадимиз — қишлоқ ижтимоий-иқтисодий муаммоларини ҳал этишдир. Ўзбекистон ССР Президенти иштирокида ишлаб чиқилган бу дастур халқ фаровонлигини оширишга, озиқ-овқат дастурини ҳал қилишга қаратилган. Бу борада кўп ишлар қилинди ва қилинмоқда. Жумҳуриятимиз энг аввало ички резервларига таяниб, ўз озиқ-овқат муаммоларини ҳал этиши лозимлигини таъкидламоқчиман. Бундай резервлар анчагина. Ерларни ўзлаштириш ва экинзорларга айлантириш, сув ресурслари, ўғитлардан оқилона фойдаланиш, меҳнат кўп сарфланадиган жараёнларни механизациялаш шулар жумласидандир. Бунда барча экинлар селекцияси ва уруғчилигини янада юқорироқ даражага кўтариш, жумҳуриятнинг ўзига хос тупроқ-иқлимий шароитларидан-ерларнинг унумдорлиги, қуёш ва иссиқликнинг мўллигидан тўла фойдаланиш зарур.

— Сувдан фойдаланиш соҳасида нималар қилиш керак?

— Ўзбекистон олимлари гидротехникани ривожлантиришга, суғориш усулларини такомиллаштиришга, уни автоматлаштириш ва механизациялаштиришга, барқарор ишлайдиган коллектор-дренаж тизимлари ҳамда суғориш тармоқларини вужудга келтиришга катта ҳисса қўшдилар. Айни вақтда биз томчилаб суғориш, сизот сувларидан фойдаланиш сингари илғор усулларни ҳали ҳам кам қўллаяпмиз. Хуллас, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш борасида кўплаб ҳал этилмаган муаммолар бор. Биз Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тизимида тикланган сув муаммолари илмгоҳига катта умид боғлаяпмиз. Бундай муаммолар эса анчагина. Энг аввало далаларга оқиб бораётган сувнинг исроф бўлишини иложи борича кўпроқ камайтиришимиз, ундан самарали фойдаланишимиз, суғориш жараёнини автоматлаштиришимиз ҳамда механизациялаштиришим и з, сув омборлари қурилиши мақсадга мувофиқ ёки мувофиқ эмаслиги хусусидаги турли фикрларга барҳам беришимиз лозим. Сув муаммоларини ҳар бир экин, ҳар бир навнинг ўзига қараб ҳал қилиш, сувдан айланма усулда фойдаланишга эришишимиз керак.

— Яна бир муҳим резерв-ўғитлардан оқилона фойдаланиш деган гап ҳам бор. Сизнинг ана шу муаммога нисбатан фикрингизни билмоқчи эдим.

— Кўп мутахассислар, кўпинча эса кимё фанига ҳамда қишлоқ хўжалигига ҳеч қандай алоқаси бўлмаган кишилар кимёлашга қарши кураш баҳонасида минерал ўғитлардан фойдаланиш ҳажмларини пасайтириш лозимлигини қаттиқ талаб қилмоқдалар.

Бундай фикр-мулоҳазаларнинг асоссизлиги кўриниб турибди. Деҳқонлари минерал ўғитлардан кенг фойдаланиб, ҳар йили мўл ва сифатли ҳосил олаётган ривожланган мамлакатлардан кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Зотан, азот, фосфор, калий, магний, турли микроэлементлар ўсимликлар учун энг яхши озуқа манбаи ҳисобланади.

Заҳри қотилли бирикмалардан фойдаланиш бу бошқа гап. Уларсиз ҳам экинларни парваришлаш ва юқори ҳосил олиш мумкин.

Энди ўсимликларни ҳимоя қилиш масаласига тўхталмоқчиман. Олимлар бу борада анчагина ишларни амалга оширдилар. Лекин бугунги кунда ўсимликларнинг касалликлари ва қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг ноёб воситаларига эга эмасмиз. Вильт касаллиги авжига чиқмоқда, зарарли ҳашаротлар катта зиён етказмоқда. Оқ чивин ва колорадо қўнғизи сингари ашаддий зараркунандаларнинг тарқалишига йўл қўйганлигимиз афсуслантиради. Карантин хизмати бу ишда жуда катта хатога йўл қўйди. Эндиликда, энг муҳими янада хавфли зараркунандаларнинг тарқалишига йўл қўймаслик, уларга қарши курашиш ҳамда ўсимликларни ҳимоя қилишнинг биологик усулларидан фойдаланиб, касалликларни тугатишдан иборатдир. Айни вақтда кимёвий воситалардан фойдаланишни кескин камайтириш лозим.

— Абдували Имомалиевич, энди боғлар ва полизларда етиштириладиган маҳсулотлар ҳақида гаплашсак. Далалар ва боғларимизнинг истиқболи қандай?

— Ўзбекистон жуда катта иқтисодий аҳамиятга молик хом ашё — пахта етиштиришнинг асосий базаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Жумҳурият аҳолиси кўпайиши билан пахтага бўлган талаб ҳам кучаяверади. Яъни, республикамиз пахта савдосида етакчи ўринни эгаллаб, халқимизнинг юқори турмуш даражасини таъминлаш учун иқтисодиётимизни шитоб билан юксалтиришга умид боғлаш мумкин. Айни вақтда ноёб иқлимий шароитларимиз, боғдорчилик, узумчиликни жадал ривожлантириш, сабзавот, полиз маҳсулотлари, картошка, чорвачилик маҳсулотларини кўпроқ етиштириш имконини беради. Ишлар тўғри ташкил этилса баъзи ерлардан йилига икки-уч марта ҳосил олиш, пахтанинг ўртача ҳосилдорлигини 35 центнерга етказиш мумкин. Бу тармоқлар илм-фан ютуқларига асосланиб ривожланиши лозим.

— Сув етишмай турган бир пайтда, масалан, қандай қилиб шоли экиш мумкин?

— Бунинг йўли битта — майдонларни қисқартириш ва айни вақтда ҳосилдорликни камида 60 центнерга етказиш зарур. Олимларимиз жаҳон андозаларига мос келадиган бир неча навли шолини яратдилар. Бироқ шоли уруғчилиги ва уларни парвариш қилиш усулларини такомиллаштириш зарур. Шоли биологиясини изчил ўрганиш, тармоқни илмий асосда ривожлантириш керак. Чунки гуруч республикамиз аҳолисининг асосий озиқ-овқат маҳсулотларидан биридир ва олимлар гуруч етарли даражада бўлиши учун ҳали кўп ишлашлари лозим.

— Бошқа маҳсулотлар, жумладан гўшт, сут етарли бўлишини хоҳлардик...

— Республикамизнинг чорвачилик маҳсулотларга бўлган эҳтиёжи 33—35 фоиз таъминланган холос. Йилига жон бошига 22 килограммга етар-етмас гўшт тайёрланади. Яна киши бошига 10 килограммга яқини бошқа республикалардан олиб келинади. Шу сабабли яқин вақт ичида чорвачилик маҳсулотларини икки баравар ва ундан кўпроқ ошириш вазифаси қўйилмоқда. Бунда олдимизда яна бир муаммо кўндаланг бўлмоқда: экин майдонлари ва сув етишмай турган бир пайтда озуқа базасини ривожлантиришимиз керак. Бу масалада олимлардан умидимиз катта.

Дарвоқе, буларнинг ҳаммаси бир-бири билан уйғунлашиб кетган — озуқа базаси мустаҳкамланиши билан чорвачилик ривожланади, гўшт, сут, жун кўпаяди, маҳаллий ўғитлар ҳам кўпроқ бўлади. Ерлардан мўл ҳосил ундирилади, озуқа кўпаяди, бошқа экинларнинг ҳосилдорлиги ортади. Чамаси, емхашак билан яқиндан шуғулланадиган илмий-тадқиқот илмгоҳини тузишимиз керак. Айни вақтда барча илмий-тадқиқот муассасаларида Ўсимликшунослик бутуниттифоқ илмий-тадқиқот илмгоҳи, СССР Фанлар академияси умумий ирсият илмгоҳи, республикамиз илмий муассасаларининг ирсият жамғармаларидан тўлароқ фойдаланиб, селекция, уруғчилик ва наслчилик ишларини биринчи ўринга қўйиш, зарур.

— Абдували Имомалиевич, илгари бўлганидек, ҳозир ҳам қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаш муаммоси ўткир бўлиб турибди. Академиянгиз бу борада нималар қилиш ниятида?

— Деҳқончилик соҳасининг бугунги куни ва истиқболи кўп жиҳатдан оғир, баъзида машаққатли қўл меҳнатини механизациялашга боғлиқдир. Бу нарса айниқса бизнинг иссиқ ўлкамизда жуда ҳам зарур. Ҳосилдорликни ошириш, оғир меҳнатни камайтиришда кичик механизация воситалари ёрдамга келиши лозим. Шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг эгалари ва соҳибкорлар, ижара ва пудрат жамоалари унинг афзалликларини исботлаб бердилар.

Бироқ олимларимиз ва конструкторларимиз механизациянинг айни мана шу жиҳатига етарли эътибор беришмаяпти. Биз ана шу камчиликни тугатишимиз лозим — бунинг учун республикамизда барча имкониятлар бор. Мутахассисларимизнинг муҳандислик тафаккури ёрдамга келиши, техникавий тусдаги муаммоларни ўз вақтида ҳал этишга кўмаклашиши, саноатимиз эса янгиликларга тезда аҳамият бериши даркор. Баъзан шундай ҳам бўлади: техника ишлаб чиқариш йўлга қўйилгунича, у эскириб қолади. Фан-техника тараққиёти масалаларини олимлар, конструкторлар, ишлаб чиқарувчиларни жалб этган ҳолда комплекс ҳал этиш зарур. Буларнинг ҳаммаси маҳсулот таннархини камайтиришга, айни вақтда, бозордаги қимматчиликни туширишга имкон беради.

— Ҳосил нобудгарчилиги ҳам унинг таннархига катта таъсир кўрсатади. Ҳозир жойларда қайта ишловчи корхоналар, консерва цехлари қурилмоқда. Бу албатта яхши. Лекин бу жўн иш эмас. Хўжаликлар тозалаш иншоотларини бунёд этишда кўпинча тежамкорлик қиладилар, ибтидоий корхоналар очадилар, андозаларни бузадилар. Ана шу нарсаларга олимлар эътиборини қаратишни хоҳлардик.

— Ҳақиқатан, экинларни парвариш қилиш усулларига кўп эътибор берилмоқда. Тайёрлаш, маҳсулотларни ортиб жўнатиш, сақлаш ва айниқса қайта ишлаш соҳасида илмий ишлар чекланган ҳажмда олиб борилмоқда. Бу хўжаликлар етиштирилган ҳосилнинг 30 фоизгача бўлган қисмини йўқотаётганликларининг сабабларидан бири эканлигини тан олиш керак. Академиямиз бутун деҳқончилик-саноат мажмуини, шу жумладан маҳсулот тайёрлаш ва қайта ишлаш соҳасини илмий жиҳатдан таъминлаш вазифасини зиммасига олади.

— Республикамиз иқтисодиётининг шу қадар катта деҳқончилик соҳасини илмий жиҳатдан қамраб олиш учун етарли кучлар борми?

— Президент И. Каримовнинг қишлоқ хўжалик академиясини тузишга тайёргарлик кўриш ва уни ташкил этиш борасидаги топшириғини бажараётиб, деҳқончилик фанида, унга раҳбарлик қилиш тузилмаларида катта камчиликлар борлигини сезиб қолдик. Идоравий тарқоқлик илмий тадқиқотларни мувофиқлаштиришни қийинлаштирарди, пул маблағларининг сочилиб кетишига олиб келарди-турли муассасалар кўпинча бир хил муаммоларни ҳал қилиш билан шуғулланишарди. Буларнинг ҳаммаси ишларнинг даражаси ва уларни бажариш муддатларига салбий таъсир қиларди. Шу сабабли академиямиз республикамизда деҳқончилик фанининг штаби бўлмоғи лозим. Бунинг учун эса юқори малакали кадрлар, истеъдодли ёш олимлар кўпроқ керак бўлади. Биз олий ўқув юртлари билан, зарур бўлган тақдирда ўрта ўқув юртлари билан ҳам истиқболли ёшларни танлашда мустаҳкам ҳамкорлик қилиш, уларнинг мамлакатимиз ва ҳориждаги турли муассасаларда иш ўрганишларини кенг йўлга қўйиш ниятидамиз.

Яна бир нарсани айтиб ўтай. Фан ҳозирча фан йўлида ривожланаётганини таъкидлашим лозим. Кўпгина ишланмалар ва тавсиялар уларни тарғиб этиш яхши йўлга қўйилмаганлиги сабабли китоб токчаларида чанг босиб ётибди. Фан эса амалиёт эҳтиёжларига жавоб берибгина қолмай, балки улардан илдамроқ ривожланиши, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига янада самаралироқ ишланмалар жорий этилишига қаттиқроқ киришиши керак. Хуллас, олдимизда катта ишлар турибди. Бу ишларни шараф билан бажарамиз, деб умид қиламиз.

СССР Конституциявий назорат комитетининг қарори

СССР вице-президентининг ССР Иттифоқи Президенти вазифаларини ижро этишга киришганлиги тўғрисидаги, СССРнинг айрим жойларида фавқулодда ҳолат эълон қилиш ҳақидаги, СССРда Фавқулодда ҳолат давлат комитети тузилганлиги тўғрисидаги, шу комитетнинг ваколатлари ҳақидаги ҳужжатларнинг, шунингдек мазкур комитет чиқарган ҳужжатларнинг СССР Конституциясига ва СССР қонунларига мувофиқлиги ёки мувофиқ эмаслиги тўғрисидаги масалани кўриб чиқишга қабул этиш ҳақида

СССР Конституциявий назорат комитети СССР вице-президенти Г. И. Янаевнинг СССР Президенти вазифаларини ижро этишга киришганлиги тўғрисидаги 1991 йил 18 август фармони билан, шу куни қабул этилган ва СССРнинг айрим жойларида фавқулодда ҳолат жорий этилганлиги, Фавқулодда ҳолат давлат комитети тузилганлиги ва унга ССР Иттифоқи бутун территориясидаги барча ҳокимият ва бошқарув идоралари, мансабдор шахслар ва фуқаролар учун мажбурий бўлган қарорлар чиқариш ҳуқуқи берилганлиги маълум қилинган «Совет раҳбариятининг баёноти» билан, шунингдек СССРда Фавқулодда ҳолат давлат комитети қабул этган қарорлар билан танишиб чиқиб, қуйидагиларни таъкидлайди: мазкур ҳужжатлар СССР Конституциявий тузумига ва жумладан, СССР Конституциясининг 2, 4, 6, 7, 91, 108, 113-моддаларида, 127/3-моддасининг 15-бандида, 127/6 ва 127/7-моддаларида кўзда тутилган СССРда давлат ҳокимиятини амалга ошириш тартибига, шунингдек СССР фуқароларининг асосий ҳуқуқлари ва эркинликларига бевосита тааллуқлидир. Бу эса СССР Конституциясининг 127-моддасига ва СССРда конституциявий назорат тўғрисидаги қонунга мувофиқ давлат идоралари ва жамоат ташкилотларининг ҳужжатлари СССР Конституциясига мувофиқлигини таъминлаши лозим бўлган СССР конституциявий назорат комитетининг зиммасига фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳамда совет жамиятининг демократик негизларини қўриқлаш, мазкур ҳужжатларни ҳуқуқий жиҳатдан расмий таҳлил этиш мажбуриятини юклайди.

СССР Конституциявий назорат комитети **қарор қилди:**

1. СССР Президенти ваколатларини СССР вице-президентига ўтказиш тўғрисида, СССРнинг айрим жойларида фавқулодда ҳолат жорий қилиш тўғрисида, СССРда Фавқулодда ҳолат давлат комитетини тузиш тўғрисида, шу комитетнинг ваколатлари ҳақида 1991 йил 18 августда чиқарилган ҳужжатларни, шунингдек мазкур комитет чиқарган ҳужжатларни ўз ташаббуси билан кўриб чиқиш учун қабул қилинсин.
2. Мамлакатда вужудга келган вазиятнинг фавқулодда тусини ҳисобга олиб, бу масала жуда қисқа муддатларда кўриб чиқиш зарур, деб ҳисоблансин.

СССР Конституциявий назорат комитетининг раиси С. АЛЕКСЕЕВ.

Москва, 1991 йил 21 август.

Бекобод районидаги «Ғалаба» жамоа хўжалиги пахтакорлари ғўза парваришини йиғим-теримга пухта тайёргарлик кўриш билан бирга қўшиб олиб бормоқдалар. Бу йил механизаторлар ҳосилнинг асосий қисмини зангори кемалар ёрдамида саранжомлаб беришга аҳд қилишган. Улар ҳозирга қадар мавжуд 27 та терим машинасини сифатли созлаб қўйдилар.

СУРАТЛАРДА: 1. Моҳир механизатор Иброҳим Эшбоев. У ўзига бириктилган техникани мавсумга аллақачон тахт қилган. 2. Зангори кемалар ишга шай.

1 Б. САФАРОВ олган суратлар.

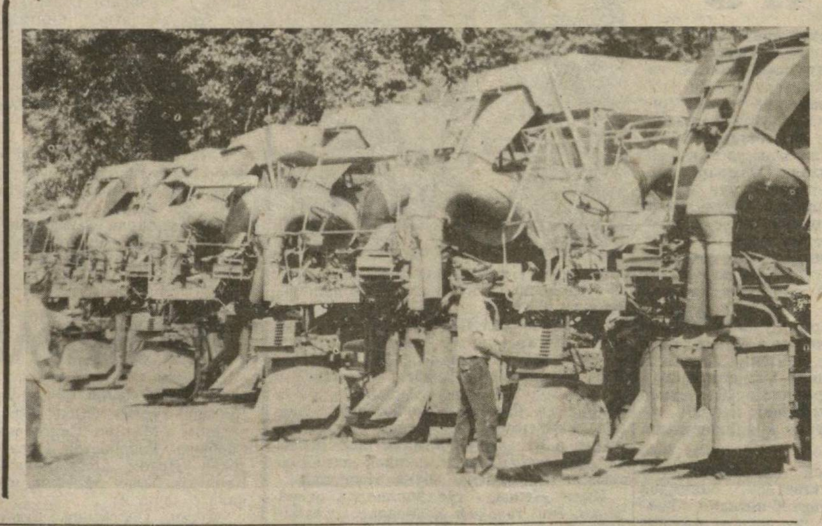

ИККИ БАРАВАР КЎП

Сабзавот маҳсулотлари етилиб, айни қизғин палла бўлса ҳам Тойлоқ консерва заводи дарвозалари олдида навбат кутиб турганларни, машиналарни кўрмайсиз, хўжаликлардан келтирилаётган маҳсулотларни шу зоҳатиёқ қайта ишлашга киришилмоқда. Корхонада амалга оширилган таъмирлаш ишларининг натижаси шундай бўлди.

Айниқса корхонанинг бош цехи — помидорни қайта ишлаш цехи бутунлай такомиллаштирилди. Бу ерга ўрнатилган ускуна ўтган йил август ойларининг бошларидагига нисбатан икки баравар кўп, яъни 8 минг тоннадан ортиқроқ помидорни қабул қилиб олиб, қайта ишлаш имконини берди. Маҳсулот сифати ҳам яхшиланди.

Дарвоқе, завод бундан ҳам самаралироқ ишлаши мумкин. Гап шундаки, корхонада томат пасталари ишлаб чиқарадиган Югославия линияси ўрнатилган. У бир кеча-кундузда 300 тоннагача хом-ашёни қайта ишлай олади.

— Бу ерда ҳамма нарса ишга шай қилиб қўйилган, қисмлар ва агрегатлар синовдан ўтказилган,— дейди завод директори Н. Зоҳидов.— Жумҳуриятимиз ва мамлакатимизнинг турли ерларидаги буюртмачиларимиз ҳам тақчил томат пастасини сабрсизлик билан кутишмоқда. **(ЎзТАГ).**

ДЕПУТАТ БОШЛИҚ ЖАМОАДА

Биз уни гуркираб ўсган ғўза пайкаллари орасида учратдик. Бошидаги оппоқ дурраси ўзига ярашган.

У бизни қишлоқ қизларига хос хушрўйлик билан қарши олди.

— Дилоромхон ғўзалари билан тиллашаяптилар, — деди ҳамроҳим ҳазил аралаш.

— Тўғри, — деди Дилором. — Илгари Мамажон ота Тошматов, Мирсултон ота Фаёзов деган бободеҳқонлар бўлишарди. Уларнинг «Болам, ғўзанинг тилини билмасанг пахтакорлик қилмагин», — деганлари ҳануз ёдимда. Бунинг учун ғўзалар билан бир кунда уч маротаба «тиллашиш» керак. Аввало тонг саҳарда — ғўза баргларидаги шабнамда қуёш акс этган паллада. Бунда ўзинг ҳам яйрайсан, кўнглинг ҳам қувонади. Кейин тушликдан кейин — ғўза иссиқдан беҳолланганда, учинчи бор эса қуёш ботишидан салгина олдин... Ана шу дақиқаларда ғўза ўз дардини «тўкиб солади». Гоҳо «Сув», озуқа керак бўлса «ўғит» дейди...

Биз кулишдик. Дарҳақиқат, Дилоромда киши дилини ўзига тортувчи бир жозиба ва оддийлик борки, унинг меҳр тўла нигоҳларидан ана шу ҳис дарров кўзга ташланарди.

Поп районидаги «Ленинград» жамоа хўжалигида Дилоромхон Раҳматова ўн уч йилдан бери пахтачилик бригадасига етакчилик қилиб келаётир. Белгиланган режа ва топшириқлар ўз вақтида уддаланаяпти. Ўтган йили Дилором ҳаётида яна бир ўзгариш юз берди: у Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига сайланди. Эли юрт унга шундай катта ишонч билдирди.

— Тўқсон гектар ерга чигит экканмиз, — дейди бригада саркори. — Шундан уч юз йигирма тонна пахта етказиб бериш режалаштирилган. Май-июнь ойларидаги табиий офат бизни ҳам четлаб ўтмади. Нима бўлгандаям уюшқоқлик қўл келди. Қариндош-уруғлар билан биргалашиб пахтамизни сақлаб қолдик. Ўйлайманки, ҳосилни режамиздаги ўттиз олти центнердан оширамиз. Бригадада эллик икки киши бир жон-бир тан бўлиб меҳнат қилаяпти. Бу ёғи омадгаям боғлиқ...

Унинг бригадада олиб бораётган ишлари ҳақидаги фикр ва мулоҳазаларини эшитиб, қани энди ҳамма ҳам ана шундай иш юритса, дегимиз келади. Ҳозиргача бригада ёрдамчи хўжалигидан ўн минг сўм даромад олинибди. Бу пуллар аъзоларнинг турли юмушларига сарфланаркан: бепул озиқ-овқат; ночор оилаларга моддий ёрдам учун... Бир гектар ерга экилган ўн беш турдан ортиқ резавор ўсимликлардан деҳқонлар ҳар доим баҳраманд. Тухум, сут-қатиқ, озиқ-овқат ҳаммаси ўзларидан чиқади...

— Аъзоларимиз кўпинча Хўжанд тарафларга саёҳат уюштиришади, — сўзида давом этди Дилором.

Мен ундан депутатлик фаолияти ҳақида ҳам сўзлаб беришни илтимос қилдим.

— Тушган «наказ»лардан ўн саккизтасини бажардим. «Ленинград» жамоа хўжалигида тўрт юз йигирма икки ўринли мактаб биносини қуриш режалаштирилди, шу ерда яна бир янги боғча ишга тушиш арафасида. «Дўстлик» жамоа хўжалиги ҳудудида тўрт километрлик газ қувури тортилди. Пилол қишлоғида эса газлаштириш якунланай деб қолди. Уч юз олтмиш ўринли мактаб биноси қуриб битказилди. Янги ўқув йилидан бошлаб фарзандларимиз унда билим ола бошлайдилар. Нотўқима материаллар фабрикасида эса янги тикув цехи ишга тушди. Ҳозирча йигирма киши ишлаётир. Сентябрь ойида юздан ортиқ киши иш билан таъминланади. Чортоқ, Хўжаобод қишлоқлари аҳолиси ҳам табиий газга муҳтожлик сезмоқдалар. Аммо ўртадаги темир йўлдан қувурларни ўтказиш муаммо бўлиб турибди. Шу ўринда бир нарсани айтиб ўтмоқчи эдим. Биз депутатлар учун ажратилган ҳукумат ёрдам бюджетининг камлиги кишини ўйга толдиради. Биз елиб-югуриб бир юмушни бажарсагу қурилишларнинг таннархи яна хўжаликлар зиммасига тушиб қолмоқда. Чизмаларигача тайёрлайсиз-у уни қурдиргани пул тополмай ҳалаксиз. Тўғри, бу масала сессияда кўтарилди. Лекин ҳали ҳаётга татбиқ қилинмади. Мана масалан, табиий газ ўтказишни тўрт баробар, ичимлик сувини уч баробар кўпайтиришимиз керак. Қурилиш материаллари эса йўқ!

Оиламиз тинч, фарзандларим — Жасурбек, Шаҳнозаларни тарбиялаяпмиз. Турмуш ўртоғим механизатор. Бир-биримизни қўллаб, суяб яшаяпмиз. Бу юмушлар билан бирга Тошкент аграр дорилфунунининг агрономлик факультетида таҳсил олаяпман. Ўқиш ва тажрибани бирга олиб боришга интилаяпман.

Биз депутат-пахтакор билан самимий хайрлашдик. Унинг оғир ва масъулиятли ишларида омад тилаб қолдик.

Ҳ. ЭРГАШЕВ.

Қутлов

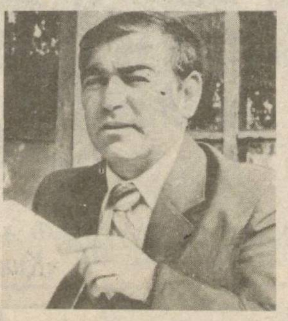

«Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасининг Фарғона вилояти бўйича мухбири Аҳмаджон Тўхтасинов 50 ёшга тўлди. У ўттиз йилдан бери журналистика соҳасида хизмат қилиб келаяпти. «Ўқитувчи» нашриётида, ҳарбий округ рўзномасида, «Меҳнат ва турмуш» ойномасида ишлаб тажриба орттиргач, «Қишлоқ ҳақиқати» ижодий жамоасига қабул қилинган. 1976 йилдан бери эса вилоят мухбири сифатида ўзининг ҳаракатчанлиги, ташкилотчилиги билан жамоатчилик эътиборини қозониб келмоқда. Таниқли полизчи, СССР Давлат мукофоти лауреати А. Алигавҳаров, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. Тюпко, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, Югославия ордени соҳиби У. Холматов ва бошқа кўплаб фидойи инсонлар ҳақида ёзилган очерк, лавҳа ва мақолалар муштарийларда катта қизиқиш уйғотган.

«Қишлоқ ҳақиқати» рўзномаси таҳририяти, бутун жамоаси заҳматкаш ҳамкасбимиз Аҳмаджон Тўхтасиновни муборак эллик ёши билан чин қалбдан қутлаб, унга сиҳат-саломатлик, ижодий муваффақиятлар тилайди.

ҚАЛБ ҚЎРИНИ БАХШ ЭТИБ

Хўжаликнинг илғор механизатори Содиқжон Турғунов бу мавсумда кунига 5—6 гектар майдондаги ғўза қатор ораларига ишлов берди. У ҳосил йиғим-теримида ҳам пешқадамликни қўлдан бермасликка азму-қарор қилган.

Деҳқон учун масъулиятли дамлар бошланди. Чунки бу палла ғўзадаги кўсаклар кўпайиш, очилишида асосий давр ҳисобланади. Пахтадан юқори ҳосил олиш сувчи ва механизаторнинг айни мана шу палладаги меҳнатига боғлиқ. Охунбобоев районидаги Навоий номли колхоз меҳнаткашлари ҳамиша ана шунга риоя қилиб иш юритишади. Хўжалик механизаторлари ғўза қатор ораларига беш-олти марта ишлов беришди. Бирор марта ҳам трактор эгатга қуруқ киргани йўқ. Биринчи озиқлантириш минерал ўғит билан ўтказилган бўлса, иккинчисида маҳаллий гўнгдан фойдаланишди. Ҳосил тақдири айни шу кунларда ҳал бўлади.

...Эрта тонг бўлишига қарамай колхоз далаларида меҳнат таронаси янграмоқда. Хўжаликда қалби пахта ишқи, пахта меҳри билан ураётган деҳқонлар анчагина. Шулардан бири Ҳасанбой Қодировдир. У бошлиқ бригада жамоаси йилдан-йилга юқори кўрсатгичларга эришмоқда. Жорий йилда ҳам 75 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнерлик маррани кўзлаб меҳнат қилмоқдалар. Бригадада бу йил пахта майдонлари олдинги йиллардагига нисбатан анча қисқарди. Уй-жой тикловчиларга ер ажратиб берилди. Озуқа майдонлари кўпайтирилди. Колхозчиларга ер ажратилса, чорва учун озуқа сероб бўлса, фақат фойда келтиради.

Далаларда ғўзаларнинг ўсиши баравж. Кўриб кўз қувонади. Механизатор Раҳимжон Турғуновнинг ишбилармонлигидан бригадир беҳад хурсанд. Илғор механизатор ишнинг кўзини билади. Ниҳолларга дала шароитини ҳисобга олган ҳолда ишлов беради.

— Кейинги қирқ кунда ғўза 3 марта сувга қондириб суғорилди, — дейди бригада бошлиғи Ҳасанбой Қодиров. — Ҳозир сувдан қолган экин ҳосилдорлиги шунга яраша бўлади. Суғориш кўпроқ тунда амалга оширилди. Бунинг фойдаси катта. Ғўза қониб сув ичди. Энг асосийси — оби-ҳаёт иқтисод қилинди. Бригадамизда сувчилар сони ҳар қачонгидан оширилди. Уларга ёрдамчилар бириктиб қўйилган. Аҳмадали Султонғозиев, Йўлдошали Сулаймонов, Каримжон Абдуқодиров каби сувчилар ниҳолларни оби-ҳаётга қондиришди. Ҳар дақиқани ғанимат билишгани туфайли улар тасарруфидаги пайкалларда тунда ҳам чироқ ўчмади.

Ғўза ниҳолларини чеканка қилишда Тожихон Қодирова, Сорахон Махмуталиева, Тожихон Умарқулова, Рўзихон Абдуқодировалар шижоат кўрсатиб ишладилар.

Хўжаликнинг Машрабжон Шукуров бошлиқ бригадаси миришкорлари зарбдор 90 кунлик ташаббусига қўшилиб тер тўкишди. Бригада заршунослари жорий йилда 84 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнерлик маррани кўзлаб фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бригадада ғўза қатор ораларига юқори агротехника талаблари асосида ишлов берилди. Механизатор Асқарали Абдуқодиров экин ораларига ишлов беришда сифат ва суръатга эътибор берди. У ҳар кунга белгиланган топшириқни зиёдаси билан уддалади.

Пайкалларни айланиб, қуёш нурлари остида яшнаб, кўкка янада бўй чўзаётган экинлар ривожидан кўнглингиз тўлади. Ўз вақтида суғорилган ва озиқлантирилган ғўзаларда кўсаклар тобора кўпаймоқда. Бунда Исмоилжон Жумабоев, Муталибжон Бувахонов, Муталиб Ҳамдамовлар каби миришкор сувчиларнинг, Гўзалхон Ҳайитова, Фотимахон Ҳамдамова, Ўктамхон Тожибоева каби дала юлдузларининг муносиб улушлари бор.

— Ғўзага чанқай-чанқай деган паллада сув берилса, экин қўшимча оби-ҳаётга ташналик сезмайди, — дейди мусобақадош бригада бошлиғи Ғуломжон Узоқов. — Бунинг учун деҳқон ўта ҳушёр, тадбиркор бўлиши керак. Бригадамизда тўрт нафар сувчи бор. Уларнинг ҳар бири сувдан тежаб-тергаб, оқилона фойдаланади. Навбат билан сув тараганликлари туфайли эгатлардан оби-ҳаёт бир маромда ўтади. Уларнинг унумли меҳнат қилишлари учун яхши шароит яратиб берилди. Эгатларнинг узунлиги 100—150 метрдан узун эмас. Муталибжон Юсупов, Эркинжон Латипов, Набижон Акбаров каби сувчилар ғўзаларнинг серҳосил ривожланиши учун ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Бригада деҳқонлари олдида янада масъулиятли вазифа турибди. Ҳосил тақдири ҳозирги кунларда ҳал бўлади. Шунинг учун ҳам бригада меҳнаткашлари ғўза парваришини бир дақиқа бўлса ҳам бўшаштирмаяптилар. Мавжуд 63 гектар майдондаги ғўза ниҳоллари ям-яшил ўсаяпти. Ҳашаротга қарши курашда трихограммалардан фойдаланилди.

— Жорий йилда 1207 гектар майдонда деҳқончилик қилаяпмиз, — дейди колхоз бошқарувининг раиси Турсунбой ака Қодиров. — Бу йилги режамиз катта. Биз гектар ҳосилдорлигини ошириш учун ҳар туп ғўзани қалб қўри билан парвариш қилаётирмиз. Бу йил, айниқса ҳавонинг ноқулай келиши, сувнинг бироз танқис бўлгани ғўза ривожига таъсир қилди. Пахтакорларимиз бу қийинчиликларни енгиб, далаларда мардона ишламоқдалар. Ғўза парваришига барча куч ва имкониятлар сафарбар этилди.

Йилдан-йилга ҳосилдорликни ошириш деҳқондан омилкорликни талаб қилади. Айни кунда хўжалигимиздаги 11 та пахтачилик бригадаларида ўзаро мусобақа ташкил этилган. Дала заҳматкашлари ғўза қатор ораларига сифатли ишлов беришди. Шу кунларда пахтазорларимизда мингга яқин колхозчилар қўлни-қўлга бериб, яратувчилик ишларини амалга оширмоқдалар. Ғўза ниҳолларини оби-ҳаётга қондиришда 62 нафар тажрибали сувчилар фаолият кўрсатишди.

Қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши курашнинг биологик усулидан фойдаланилди. Айниқса, ғўза ўстирилган майдонларда бу тадбир кенг қўлланилаяпти. Ҳашаротга қарши кураш натижалари яхши.

Колхоз бош агрономи Сирожиддин Фармонов бу борадаги ишларни бошқаради. У қайси бригадада ҳашарот ҳуружи бўлган, қайсинисида бўлмаганлигини истаган вақтида айтиб бера олади. Шунинг учун ҳам бу йил ғўзанинг зарарланиш ҳоллари аввалги йилларга нисбатан камроқ содир бўлди. Бунда хўжалик энтимолог-агрономи Абдубанноб Бозоровнинг хизмати катта. Биз ҳосил тўплаш учун қулай келган ҳар бир кундан оқилона фойдаланишга, экин парваришига жиддий эътибор бермоқдамиз.

Колхознинг мавжуд 12 та дала шийпони дид билан безатилиб, деҳқонларнинг ҳақиқий оромгоҳига айлантирилган. Жамоа механизаторлари жорий йилда ҳосилнинг 60 фоизини машиналарда териб олишга аҳд қилишган. Шу сабабли хўжаликнинг барча бригадаларида ғўзалар машинабоп қилиб парвариш қилинмоқда.

А. ТУХТАСИНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

СУРАТЛАРДА: 1. Жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Турсунбой ака Қодиров ва колхоз илғор бригада бошлиғи Ҳасанбой Қодиров. 2. Колхоз бошланғич партия ташкилотининг котиби Рустамбек Фозилов (ўртада) хўжаликнинг 7-бригадаси аъзоларини янгиликлар билан таништириб, уларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтармоқда.

Л. КИМ олган суратлар.

Ўқув йили тараддуди

УЧТА ЯНГИ МАКТАБ

Ульянов район маориф бўлими янги ўқув йили арафасида учта янги мактаб биносини қурувчилардан қабул қилиб олади. 2200 ўғил-қиз таълимни замонавий мактабларда давом эттиради демакдир. «Облагрострой»га қарашли 243-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна бунёдкорлари бу иншоотларни қуриб битказиб, ўқувчиларга тортиқ қиладилар. Азаматлар амалдаги йилда район хўжаликлари ҳудудида 3.730 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажарадилар. Бу рақамлар маъносини номма-ном ойдинлаштирсак — уй-жойлар, маъмурий бинолар, шифохона, социал-маиший иншоотлар ва учта мактаб биносини ўз ичига олади.

«Партия XX съезди» давлат хўжалигининг «Ленинизм» участкаси ўғил-қизлари бу йил илк бор янги мактаб синфларида ўқув йилини бошлайдилар. Қурувчилар уларга аталган 425 ўринли мактаб биносини фойдаланишга топширдилар. Исо Ғаниев бошлиқ участка азаматлари 1 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини муваффақиятли ўринлатдилар. Кўп йиллар қурилишда ишлаб, уч-тўрттадан касб-ҳунар ўзлаштирган Фахриддин Турсунов, Амир Эшонқулов, Асадулла Бобоев, Олти Султонов каби тажрибакор ишчиларнинг меҳнат ҳиссалари айниқса, салмоқли бўлди. Улар мактаб биносининг пойдеворидан тортиб, ғишт териш, том ёпиш сувоғу пардоз, эшик-деразаларни ўрнатишгача бўлган ҳамма ишларда фаол иштирок этдилар.

«Москва» давлат хўжалигининг Месит қишлоғида кўп қаватли мактаб биноси қисқа вақт ичида қад ростлади. Бу билим кошонаси янги ўқув йилида 850 ўқувчини ўз бағрига олади. Бугун мактаб қурилиши майдонида 120 дан ортиқ киши сўнгги пардозлаш, ободонлаштириш ишларини ниҳоясига етказишмоқда. Лойиҳа ва смета харажатлари 1 миллион 400 минг сўмни ташкил этган бу иморатнинг пойдевор ишларини Эшқуват Ҳамроев бригадаси, ғишт теришни Расул Отақулов, пардозлаш-бўяш юмушларини Суюн Қаҳҳоров ва бошқа бригада азаматлари қўлдан чиқардилар.

«Пахтакор» давлат хўжалигининг Фазли қишлоғида 840 ўқувчи ўринли мактаб қурилиши жадал бормоқда. Смета харажатлари 1 миллион 470 минг сўм бўлган иншоот қурилишида бугун МПМКнинг 13 та бригадаси жалб қилинган. Улар мактабни янги ўқув йили бошлангунга қадар пардозлашдан чиқариб, фойдаланишга топширишга аҳд қилишган.

— Ўқувчилар албатта янги ўқув йилини янги мактабда бошлайдилар. Сўзимизнинг устидан чиқиш учун қўлимиздан келган ҳамма ишни қиламиз, — дейди МПМК бошлиғи Шавкат Носиров.

Қурилиш майдонидаги хатти-ҳаракат бунёдкорларнинг сўзи билан иши бир эканлигидан далолат бериб турибди. Бригадалар эртадан-кечгача ўзаро беллашиб, пудрат усулида меҳнат қилишади. Янги мактаб биноси қишлоқ аҳли кўз ўнгида бўй чўзиб, чирой очди. Иншоот бинокорлари ташкилот ҳисобидан тушлик овқат билан таъминланган. Уч маҳал уларнинг дастурхонидан ҳўл мева, қовун-тарвуз аримайди. Кўчма колонна ёрдамчи хўжалиги бунёдкорларни мунтазам сабзавот ва мева билан таъминлаб турибди. Ой охирида мусобақаларга якун ясалиб биринчи, иккинчи, учинчи ўринларни олган илғор бригадалар 200, 150 ва 100 сўм пул мукофоти билан тақдирланади. Қурувчиларнинг мақсади мактаб биносини тезда фойдаланишга топшириб, ўқувчиларни хушнуд қилишдир.

Ж. ЮСУПОВ.

БОЛАЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Яқинда Тошкентда бўлган кенгашда соғлиқни сақлаш, ижтимоий таъминот, маданият, халқ таълими, савдо, молия вазирликлари, Ўзбекбирлашув, солиқ назорати, матбуот, сайёҳлик ва спорт давлат комитетлари раҳбарлари олдида турган вазифалар кўриб чиқилди. Кенгаш ишида совет болалар жамғармаси республика бўлимининг, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг, республика ёзувчилар уюшмасининг, бошқа ташкилотлар ҳамда идораларнинг раҳбарлари ҳам қатнашдилар.

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, болалар ўлимини камайтириш, етим болалар ҳамда ногиронлар аҳволи, болалар дам олишини уюштириш, мактаблар, болалар боғчалари ва яслиларининг аҳволи, болаларни маданият ва санъат билан ошно қилиш, болалар нашрлари, рўзномалари ва ойномаларини чиқариш, болалар сайёҳлиги ва спортини ривожлантириш, болалар моллари, кийим-кечаклари билан таъминлашга доир муаммоларга катта эътибор берилди.

Кенгашда болалар муассасаларида таомлар сифатини яхшилашга, болалар баъзи моллари нархини пасайтиришга, республиканинг олий ўқув юртларида оилавий ётоқхоналар сонини кўпайтиришга, минтақа иқлимий шароитини ҳисобга олиб, сув ҳавзалари бўлган мактаблар ва боғчалар биноларини лойиҳалаштиришга доир фикрлар айтилди ҳамда таклифлар киритилди. Хўжаликларда экологик жиҳатдан тоза маҳсулотлар етиштириш ва биринчи навбатда болаларни ана шу маҳсулотлар билан таъминлаш ғояси илгари сурилди.

Вазирликлар ва идораларнинг раҳбарларига яқин вақт ичида ушбу муаммо юзасидан аниқ тадбирлар ишлаб чиқиш тўғрисида ахборот тайёрлаш ва уларни Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасига тақдим этиш таклиф қилинди.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Президентининг маслаҳатчиси Б. Назаров сўзга чиқди.

(ЎзТАГ).

ОЛАМДА НИМА ГАП?

МАДРИД. (ТАСС мухбири Роберт Серебренников). Испания ҳукумати Совет Иттифоқида конституциявий қонуният тикланганлиги муносабати билан чуқур қониқиш билдирди. Эълон қилинган баёнотда совет халқи ва унинг конституциявий тартибни ҳимоя қилишга отланган, демократик йўл билан сайланган вакиллари тутган йўлга қатъиян бирдамлик изҳор қилинади. Бу эса фитнани барбод қилишда ҳал қилувчи омил бўлди. Халқаро ҳамжамиятнинг деярли бирдам бўлиб тазйиқ ўтказиши шуни кўрсатдики, Хельсинки якунловчи ҳужжатига ҳамда бутун Европа учун Париж хартиясида ёзиб қўйилган демократик қадриятлар ушбу ҳужжатларни имзолаган барча давлатларнинг умумий ютуғи ҳисобланади. Демократия ва инсон ҳуқуқларига қасд қилганлар бошқаларнинг ёвбошлигига ҳам, сустлигига ҳам умид қила олмайдилар.

Испания ҳукумати оғир можарони бартараф этган СССР ўз фуқароларининг фаровонлигини таъминлаш ва СССРни халқаро ҳамжамиятга тўла киритиш учун М. С. Горбачев бошлаб берган демократикислоҳотлар жараёнини давом эттиришига ишонч билдиради.

●

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС мухбири Валерий Шашков). Шимолий Атлантика уюшмаси Кенгашининг бу ерда бўлган сессиясида АҚШ давлат котиби Жеймс Бейкер қатнашди. Бейкер чоршанба куни Бельгия пойтахтига қисқа муддатли ташриф буюрган РСФСР ташқи ишлар вазири Андрей Козерев билан учрашди. Улар СССРда давлат тўнтаришини қилишга муваффақиятсиз уриниш бўлганлигига алоқадор воқеаларнинг дастлабки якунларини чиқардилар.

Андрей Козерев «самарали суҳбат» сифатида таърифлаган ўзаро мулоқот чоғида АҚШ билан РСФСР ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш масалалари ҳам муҳокама қилинди. Айни вақтда Вашингтон билан Москва демократияни ҳимоя қилиш ишида иттифоқчилар сифатида иш олиб боришлари лозимлиги таъкидланди.

Россия ташқи сиёсий маҳкамасининг бошлиғи Бельгия ташқи ишлар вазири Марк Эйскенс билан ҳам учрашди.

●

СОФИЯ. (ТАСС мухбири Владимир Абросимов). Бугун шахтёрлар иш ташлашининг иккинчи ҳафтаси бошланди. Болгария ҳукумати билан иш ташлаш комитети вакилларининг музокаралари мулоқотни эмас, даҳанаки жангни эслатади. Иш ташлаганлар ўз талабларида қаттиқ туришибди, ҳукумат эса ён босмаяпти. Кончилар ўз маошларини уч баравар оширишлари тўғрисидаги талаб бунга асосий сабаб бўлмоқда.

Агар уларнинг бу талабига кўнсак, деди Болгария Бош вазири Димитр Попов, чоршанба куни журналистлар билан бўлган учрашувда, унда ёки мактаблар ҳамда касалхоналарни ёпиб қўйишимиз, ёки ҳар бир болгар оиласининг электр энергиясига сарф ҳаражатларини яна 500 левгача кўтаришимиз керак бўлади. Зарур маблағларни излаб топишнинг бошқа манбалари йўқ.

Иш ташлашнинг ҳар бир куни давлатга 10 миллион доллар тушмоқда, деб сўзида давом қилди Бош вазир. Бу воқеа эса биз хорижий мамлакатлардан тақчил дори-дармонларни сотиб олиш учун бир ойга етадиган пулни жуда катта қийинчилик билан топаётган вақтимизда рўй бермоқда. Минг-минглаб беморларнинг, шу жумладан кончиларнинг ҳаёти ана шу дори-дармонларга боғлиқдир. Шу сабабли иш ташлаш ўзига-ўзи қарши ҳаракат қилиш, мамлакатдаги ижтимоий дунёга қарши туриш демакдир.

●

АНТАНАНАРИВУ. Яқин орада сиёсий таназзулдан чиқишнинг иложи топилмаса Мадагаскар армияси ҳокимиятни ўз қўлига олиши мумкин. Бригада генерали Рандрианасоавиннинг душанба куни Антананариву шаҳрида тарқатилган баёнотида шундай дейилган. Ҳужжатда мамлакатга «бошбошдоқлик ва ҳатто фуқаролар уруши хавф солаётгани» таъкидланади. «Ҳарбийлар ҳокимиятни ҳеч иккиланмай қатъий равишда қўлларига оладилар, биз тинчлик ва миллий бирликни қўпориб ташлашга қаратилган ҳар қандай ҳатти-ҳаракатлар пайини қирқамиз», деб таъкидланади ҳужжатда.

Кейинги ҳафталарда Мадагаскарда муҳолиф партиялар ташаббуси билан иш ташлашлар авжига чиқди. Улар Президент Дидье Рацираканинг истеъфога чиқишини талаб қилдилар. Турли шаҳарларда намойишлар бўлди. Намойишчиларнинг хавфсизлик кучлари билан тўқнашувлари натижасида 16 киши ҳалок бўлди, 200 дан ортиқ киши жароҳатланди.

●

КОБУЛ. Душанба куни, Афғонистон мустақиллиги тикланганлигининг 72 йиллик санасида муросасиз муҳолифлар бўлинмаларининг экстремистлари Афғонистон пойтахтини ракетадан ўққа тутдилар. Реактив снарядлар портлаши натижасида Кобулнинг одамлар яшайдиган ерларида икки киши ўлди, 12 киши ярадор бўлди. Бахтар агентлиги иккита бино вайрон қилинганини ҳам хабар беради.

●

ЛУАНДА. Душанба куни Ангола пойтахти портида ишлар тўхтаб қолди. Маъмурият меҳнат шароитлари яхшиланиши, иш ҳақи эллик фоиз оширилиши учун ҳаракат қилаётган ишчи ва хизматчиларнинг талабларини бажаришдан бош тортгандан сўнг порт ходимлари иш ташладилар.

Портда жуда мураккаб вазият юзага келди. Иш ташлаш қатнашчилари билан уларга қўшилишни хоҳламаган порт ходимлари ўртасида қаттиқ тўқнашувлар бўлди. Иш ташлаганлар маъмурият билан касаба уюшмасининг ишчиларни музокараларга чақиришга уринган вакилларини тошбўрон қилдилар.

Луанда савдо порти Ангола иқтисодиёти учун ҳаётий муҳим аҳамиятга эга. Бу ерда ҳар куни 2,5 минг тоннадан кўпроқ турли юклар ортиб жўнатилади ва келтирилади.

●

ХАРАРЕ. Жанубий Африкада миллий бирлик ўтиш ҳукуматининг таъсис этилиши халқ ҳокимияти йўлида ташланган ҳал қилувчи қадам бўлади, деди Африка миллий конгрессининг бош котиби Сирил Рамафоза.

С. Рамафоза душанба куни миллий федератив савдо палаталарининг йиллик конференциясида сўзга чиқиб, маъмуриятга ўтиш даврида мустақил хукуматнинг барча хуқуқлари берилиши кераклигини таъкидлади. Ҳозирги ҳукумат эса ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилмоғи лозим.

Конгресс раҳбари ўтиш ҳукумати тузилмаларини шакллантиришдан олдин амалга оширилиши керак бўлган бир қанча асосий тадбирларни алоҳида тилга олди, жумладан ватанпарварлик жабҳаси конференциясини ўтказиш керак, ундан сўнг эса тинчлик конвенцияси ва умумпартиявий конгресс бўлиб ўтади. Бунда бевосита ўтиш даврида барча демократик кучларни оммавий ташкилотга бирлаштириш, ЖАР ҳукуматининг халқ манфаатларига зид равишда иш юритиш имкониятларини камайтириш, камчиликни ташкил этган оқ танлиларнинг якка ҳокимиятга эга бўлишини тўхтатиш, демократик конституция ишлаб чиқиш ва уни қабул қилиш жараёнини тезлаштириш сингари асосий қоидаларни эътиборга олиш зарур, деб таъкидлади С. Рамафоза.

●

БЕЛГРАД. (ТАСС). Хорватия Югославиядаги республикалар ичида катталиги жиҳатидан иккинчи ўринда туради. Унинг бир қанча ерларида ички ишлар вазирлиги бўлинмалари, Хорватия гвардиячилари билан маҳаллий серблар ўртасида қуролли тўқнашувлар давом этмоқда.

Келаётган хабарларга қараганда, душанбадан сешанбага ўтар кечаси Пакрац шаҳри теварагида катта тўқнашувлар рўй берди. Унда қурол, жумладан миномётлар қўлланилди. Маъмурий бинолар, касалхоналар, уйлар шикастланди. Вировитица шаҳрида кечаси автоматлардан ўқ отилиши, миналарнинг портлаши эшитилиб турди.

Бугун «Борба» рўзномаси Хорватия ички ишлар вазирлигининг хабарини босиб чиқарди. Унда республикада ўт очишни сўзсиз тўхтатиш ва бир-бири билан курашаётган томонларни ажратиш тўғрисидаги фармойиш 7 август куни кучга кирганидан сўнг бу ерда 130 мартадан кўпроқ қуролли тўқнашув бўлганлиги уқтирилади. Ички ишлар идораларининг ходимлари ҳамда хорват гвардиячиларидан ўн киши, фуқаролардан 16 киши, қуролланган серблардан камида 25 киши ҳалок бўлган. Кейинги 12 ой ичида миллий негиздаги тўқнашувлар чоғида жами 125 полициячи ва гвардиячи, шунингдек 57 фуқаро ўлдирилди.

ИҚТИСОДИЁТ ЖАБҲАСИДА

АШХОБОД. Туркманистондаги Тахтабозор районининг Энгельс номли жамоа хўжалигида қўрғон қурилиши тугалланди. Қуйида жойлашган аввалги қўрғон жала туфайли рўй берган баҳор тошқини натижасида сув остида қолган эди. Ўшанда беш юздан кўпроқ оила бошпанасидан маҳрум бўлганди. 170 та уйдан иборат қўрғон Иттифоқ ва жумҳурият бюджетидан ажратилган маблағ ҳисобига қурилди.

* * *

КЎЛОБ. Тожикистондаги янги, энг катта заводлардан бири вилоят маркази ва теварак-атрофдаги қишлоқларнинг қурилиш майдончаларига пишиқ ғишт етказиб бера бошлади.

У йилига 50 миллион донадан кўпроқ ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга, бу эса вилоят қурилиш ташкилотларинигина эмас, айни вақтда якка тартибда уй қураётганларни ҳам ғишт билан таъминлаш имконини беради. Корхона экологик жиҳатдан тоза ёқилғи — табиий газда ишлайди.

* * *

УСТЬ-КАМЕНОГОРСК. Шойи газламалар комбинатидаги бўяш ва пардозлаш цехларидан чиқаётган оқава сувларни жонли «ғалвирлар» тозалайди. Бунинг учун Киев олимлари ишлаб чиққан технология асосида алоҳида етиштирилган сув ости ўсимликлари ва микроорганизмлардан фойдаланилмоқда. Улар заҳарли бирикмалар — формальдегидларни карбонат ангидрид ва сувга ажратиб юборади. Комбинатнинг тажрибаси шунинг учун ҳам қимматлики, Шарқий Қозоғистонда чиқиндиларида формальдегидлар бўлган неча ўнлаб корхоналар бор. Бир неча корхона янги технологияни сотиб олиш ниятида эканлигини айтди.

(ТАСС).

33-ТИРАЖ ЯКУНЛАРИ

Спорт лотереялари Ўзбекистон жумҳурият бошқармаси «45 дан 6» ва «36 дан 5» лотереяларининг 33-тиражи якунларини маълум қилади:

«45 дан 6» лотереясида тиражда 110.260 вариант қатнашди. 6 рақамни топганлар — йўқ; 5 рақам — 1—3427 сўм; 4—107—159 сўмдан.

«36 дан 5»: 506.385 вариант. 5 рақамни 2 киши топди — 25.728 сўмдан; 4—74—530 сўмдан; 3 3.539—17 сўмдан.

Ўзспортлото

ШИКОЯТ, ХАТ ВА МАЪМУРИЙ ОРГАНЛАР БЎЛИМИНИНГ МАХСУС САҲИФАСИ № 5

Рўзномамиз мухлислари ўз мактубларида кейинги пайтда машина ўғрилари, йўл ҳаракати қоидаларини бузувчилар ва автоаварийлар кўпайиб бораётганлиги, айбдорлар кўпинча жазосиз қолаётганлиги ҳақида куюниб ёзишмоқда. Шунингдек, мазкур мактублар Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг яқинда бўлиб ўтган сессиясида кўриб чиқилган «Йўл ҳаракати қоидаларини бузганлик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонуни лойиҳасининг кўпчилик муштарийларимиз диққат марказида турганлигидан далолат беради.

Шу муносабат билан мухбиримиз Эркин ТЎЛАГАНОВ Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазирлигининг жумҳурият давлат автомобиль назорат бошқармасининг бўлим бошлиғи, милиция майори Азиз ЭРНАЗАРОВдан мазкур қонун лойиҳасини шарҳлаб беришни илтимос қилди.

ТАРТИББУЗАРЛИККА ҚАЛҚОН

— Муштарийларимиз ўз мактубларида ташвишланиб ёзишганидек, йўл ҳаракати ҳодисалари кўпайиб боришининг асосий сабаблари нимада?

— Ҳозирги даврда ҳаётимизнинг бирон-бир соҳаси йўқки, у транспорт билан боғлиқ бўлмасин. Шу билан бирга унинг ўзига хос мураккаб муаммолари ҳам бор. Булардан энг даҳшатлиси йўл-транспорт ҳодисалари туфайли одамлар ҳалок бўлаётганлигидир. Транспорт воситаларидан келаётган зарар миқёсини тасаввур қилиш учун бир мисолга эътибор қилинг. Ўтган беш йил мобайнида СССР бўйича 250 мингдан ортиқ одам йўл-транспорт ҳодисалари туфайли ҳалок бўлган. Ана шу давр ичида иқтисодий жиҳатдан кўрилган зарар эса 50 миллиард сўмни ташкил этади. Жумҳуриятимизда эса 1990 йил мобайнида 17.892 та кўнгилсиз ҳодиса рўй бериб, унда 3.166 нафар одам ҳаётдан бевақт кўз юмган. Салкам 20 минг киши эса турли даражада тан жароҳати олган. Жароҳат олганларнинг 30 фоизи ногиронлар сафига қўшилаётганлиги айниқса ачинарлидир.

Майиб-мажруҳ бўлиб қолаётганлар, ҳалок бўлаётганлар орасида болаларнинг сони оз эмас. 1990 йил жумҳуриятимиз йўлларида болалар билан боғлиқ бўлган 5.395 та ҳодиса содир бўлиб, унда 750 бола ҳаётдан кўз юмган. 4.686 нафарсида тан жароҳати олган. Афсуски, аварияларнинг сони йил сайин ортиб бормоқда. Гарчи, шу йилнинг беш ойи мобайнида йўл-транспорт ҳодисалари сони ўтган йилнинг шу даврига нисбатан бирмунча камайган бўлса-да, уларнинг умумий ўрни юқори даражадалигича қолаётир. Яна рақамларга мурожаат этсак, шу йилнинг беш ойи мобайнида йўлларимизда 6.279 та ҳодиса рўй бериб, 1.042 одам ҳаётдан кўз юмди. 6.679 нафар киши жароҳатланган.

Йўл-транспорт ҳодисаларининг асосий сабабларидан бири ҳайдовчи ва пиёдаларнинг йўл қоидаларига бўйсунмаслиги, уларнинг ўтакетган интизомсизлигидир. Бу аянчли воқеаларнинг асосий қисмини транспорт воситаларини маст ҳолда бошқариш, тезликни белгиланган меъёрдан ошириб юриш, нотўғри қувиб ўтиш, йўл белгиларини менсимаслик, йўловчилар ташиш қоидасини бузиш кабилардир. Йўлларда тартиб-интизомнинг бу даражада пасайиб кетишига яна бир асосий сабаб 1989 йил 6 февралда СССР Олий Кенгаши қабул қилган фармон, деб биламан.

Унда асосан йўл ҳаракати қоидасини бузганлик учун белгиланган чорага ниҳоятда «муросасоз»ларча ёндашилган. Аввало огоҳлантириш талони бекор қилинганлиги, кўпчилик ҳолларда маъмурий жазолар белгиланмаганлиги ёки бори ҳам бекор қилинганлигининг оқибатида йўллардаги вазият ниҳоятда кескинлашиб кетди. Ҳайдовчи ва пиёдалар қонун-қоидаларни менсимай қўйдилар. Йўл ҳаракати назоратчиларини ҳаётига суиқасд қилишгача бориб етилди. ДАН ходимлари хизмат жойларида жиноятчилар томонидан отиб кетилганлиги муштарийларимизга маълум. Ички ишлар органлари, давлат автомобиль назорати ходимлари гарчи йилдан-йилга йўл ҳаракати қоидаларини бузганларни кўплаб аниқласа-да, йўл-транспорт ҳодисаларининг сони юқори даражада бўлиб қолмоқда. Агар 1987 йили 2 миллион йўл ҳаракати қоидаси бузишлик аниқланган бўлса, бу рақам 1990 йили 3 миллиондан ошди.

Шунингдек, 1987 йили 30 мингдан зиёдроқ ҳайдовчи транспорт воситасини маст ҳолда бошқарганлиги қайд этилган бўлса, 1990 йили 60 мингдан кўпроқ маст ҳайдовчи тўхтатилди ва уларга нисбатан маъмурий чоралар кўрилди. Мана шуларнинг барчаси Иттифоқимизда, хусусан, жумҳуриятимизда ҳам йўл ҳаракати қоидаларини бузишликка қарши кескин чоралар белгилаш ва қоидабузарликнинг олдини олиш учун маъмурий чораларни кучайтириш заруриятини тақозо этади.

— Сизнингча, қандай тадбирий чоралар бу даҳшатли ҳолатларнинг олдини олган бўлур эди?

— Энг асосийси, огоҳлантириш талонини қайтадан таъсис этиш лозим.

— Бу нима беради?

— Биринчидан, йўл ҳаракати қоидасини такрор бузганлик учун жиддийроқ маъмурий чоралар кўрилади. Буни аниқлаш учун эса талон зарур. Ҳайдовчи илгари қандай қоида бузган бўлса, уларнинг асосий қисми огоҳлантириш талонида қайд этиларди. Давлат автомобиль назорати ходими ана шу қоидабузарликни огоҳлантириш талонини тешиб, аниқ кўрсатиб қўяди. Бу ҳайдовчини интизомли бўлишга мажбур этади. Маълумки, 1989 йилгача огоҳлантириш талони мавжуд эди ва у оддий ҳайдовчидан тортиб то «учар» ҳайдовчигача кўча-кўйда интизомга қаттиқ риоя қилишга мажбур этарди.

Янги қонун лойиҳасида маъмурий жазолар кучайтирилди. Бунинг сабаби қоидабузарлар ҳозирги вақтда қўлланилаётган 10—20 сўмлик жарималарни назар-писанд қилмай қўйдилар. Аксарият қоидабузарлар савдо ва маиший хизмат, кооператив ташкилотлари хизматчилари, шунингдек ҳар хил ишёқмас кимсалар, «бойвачча»лар бўлиб чиқмоқда. Ички ишлар вазирлигининг таҳлилига қараганда, шу шахслар ялпи қоидабузарликнинг 60—70 фоизини ташкил этмоқда.

— Демак, бу қонун лойиҳасидаги янги чоралар аввало ана шу масалаларга қаратилган экан-да?

— Албатта. Бу қонун лойиҳасида автомобиль ойнасини ГОСТга зид равишда қорайтириб юриш ёки уни ишлаб чиқариш, транспорт воситасини давлат рақам белгисисиз бошқариш ёки уни атайлаб ечиб юриш ёки ўзга усулларда ўзгартирилган номер белгилари билан бошқарганлик учун кескин чоралар қўллаш киритилган. Бундай маъмурий чоралар ҳозирги амалдаги қонунларда умуман кўрсатилмаган. Маълумки, машина ўғрилари ва бошқа жиноятчилар асосан ана шундай транспорт воситаларидан фойдаланмоқдалар. Таҳлиллар шуни кўрсатаяпти, содир этилаётган жиноятларнинг учдан икки қисми ГОСТга зид равишда қорайтирилган, номерсиз, автотранспортларда рўй бермоқда. Натижада милиция ходимлари жиноят изини топиш, аниқлаш учун мушкул аҳволга тушиб қолмоқдалар. Ойнаси қорайтирилган транспорт воситалари милиция ходимлари ва фуқароларнинг ҳаётига хавф солмоқда. Шунингдек, қонун лойиҳасида раҳбар ходимларга транспорт воситаларидан нотўғри фойдаланганликлари учун катта жарималар мўлжалланган. Бу авволо раҳбарлардан қаттиқ талаб қилишимиз лозим. Ахир, ҳайдовчи ўз ҳолича техник носоз транспортда йўлга чиқмайди-ку.

Давлатимизга, халқимизга жуда катта моддий ва маънавий зиён келтирувчи, темир йўл билан кесишган жойлардан нотўғри ўтишлик, транспорт воситаларини маст ҳолатда бошқариш, ҳайдовчилик гувоҳномасидан маҳрум қилинган ҳолатда ҳам автомобилни бошқариш каби қонунсиз ҳаракатлар учун 500—1000 ва 2000 сўмгача жарималар ёки ҳайдаш ҳуқуқидан маълум муддатга маҳрум қилиш чоралари мўлжалланган.

Айни вақтда транспорт воситалари ҳайдовчилари йўл ҳаракати қоидаларини бузиши, жабрланувчига енгил тан жароҳати ёки мол-мулкига зарар етказилишига олиб келган ҳоллар учун жавобгарлик белгиланган. Бундай қоидабузарликка амалдаги қонунда ҳеч қандай жавобгарлик белгиланмаган. Аммо, амалда бу чора қўлланилмаяпти. Бунинг устига ҳайдовчи жабрланувчининг маълум муддатга соғлиғига зарар келтирган, уни ишга яроқсиз қилиб қўйганда ҳам энг кам моддий жавобгарликка ҳам тортилмаган.

Яна бир гап. Бундай қонунлар Иттифоқимиз бошқа жумҳуриятларида ҳам, жумладан Болтиқбўйи жумҳуриятларида, Молдова, Грузия, Озарбайжон ва Туркманистон жумҳуриятларида аллақачон қабул қилинган. Унинг натижаси яхши.

Ҳозирги вақтда ана шундай қонун лойиҳалари Россия Федерацияси, Украина ССР Олий Кенгаши раёсатига ҳам тақдим этилиб, ҳал қилиниш арафасида турибди. Қолаверса, ана шу қонун туфайли йилига давлатимиз жамғармасига 400—500 миллион сўм жарима тушиб, уни керакли зарур ишларга сарфлаш мумкин бўлади. Қонун лойиҳасида жарималардан тушган пулларни жумҳуриятимизда қолдириш, шунингдек ундан 20 фоизини милиция, автомобиль назорати ривожи учун — жойлардаги ташкилотларини, тезкорлик-техник жиҳозларини яхшилаш, илғор ходимларни моддий ва маънавий рағбатлантириш учун сарфлаш мўлжалланган. Ўйлаймизки, бу қонун лойиҳаси айни вақтда тайёрланган ва ниҳоятда зарурдир.

ФАОЛЛАР КЎМАГИДА

Пойтахтимиздаги «Тошкент» автостанцияси жумҳуриятимиздаги гавжум масканлардан биридир. Бу ердан йўловчилар турли вилоят ва жумҳуриятларга йўл оладилар. Автостанцияга бир кеча-кундуз мобайнида 100 мингга яқин йўловчи келиб-кетади. Шунча кишининг тинчлигини сақлаш Чилонзор район ички ишлар бўлимига қарашли милиция майори Равшан Абдураҳмонов бошлиқ участка инспекторларига ишониб топширилган. Автостанцияда ташкил этилган кўнгилли халқ дружиначилари билан узлуксиз навбатчилик қилиш яхши йўлга қўйилган. Улар ўз ҳудудларида жамоат тартибини бузувчиларга, гиёҳвандларга, олибсотарларга, безориларга қарши аёвсиз курашмоқдалар.

Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида 30 нафар турли қоида ва қонунбузар ушланиб, жавобгарликка тортилди. Бунда милиция ходимлари билан ҳамкорликда ишлаётган Тошпўлат Қурбонов бошлиқ кўнгилли халқ дружиначиларининг ҳам хизмати бор. Мирза Умарбеков, Тоштемир Тиловов каби кўнгилли дружиначиларни кўпчилик ҳурмат қилади. Майор Р. Абдураҳмонов раҳбарлик қилаётган участка милиция ходимлари қатор рейдлар ўтказишади. Яқинда шундай кузатув давомида Калинин районида истиқомат қилувчи У. исмли шахсдан 500 граммдан ортиқ қора дори тортиб олинди. Наманган вилоятидан келган автобус йўловчилари орасидан кўпдан бери қидирилаётган икки нафар жиноятчи қўлга олинди. Қашқадарё вилоятидан Тошкентга иш билан келган К. исмли фуқаронинг ён чўнтагидан ўғирланган 300 сўм пул эгасига қайтарилиб, кисавурлар жиноий жавобгарликка тортилдилар.

Равшан Абдураҳмонов 1971 йилда Тошкент олий милиция мактабини тугатиб, лейтенант унвонини олган эди. Сўнгра районда участка инспектори бўлиб ишлади. Тинимсиз ишлаши, ўз бурчига садоқати туфайли қисқа муддатда майор унвонига эга бўлди.

Уни ҳозирги кунда фақат «Тошкент» автостанциясида эмас, балки Мевазор, Ш. Ғуломов номли маҳаллаларда ҳам яхши танишади ва ҳурмат қилишади. Биргина Мевазор маҳалласида 560 оила истиқомат қилади. Ана шу ҳудудларда кейинги икки йил мобайнида жиноятчилик кескин камайди. Бунда майорнинг алоҳида ҳиссаси бор. Шу боисми таниган-билганлар майор Абдураҳмоновга доимо таъзимда.

Энг гавжум жойда тартиб-интизомни мустаҳкамлашда Р. Абдураҳмонов фаолларга таяниб иш кўрмоқда. Жамоатчилик вакиллари билан тез-тез назорат ўтказиб турилиши тартиббузарликка қарши курашда катта самара бераяпти.

Х. ШАРИПОВ.

СУРАТДА: Равшан Абдураҳмонов.

И. ҚАЛАНДАРОВ олган сурат.

«Қишлоқ ҳақиқати»га жавоб берадилар

«ҚАЙДАСИЗ, САХИЙЛАР?»

Рўзномамизнинг 1991 йил 15 март сонида эълон қилинган мазкур мақолага **Ўзбекистон Компартияси Янгиариқ район партия комитетининг биринчи котиби, халқ депутатлари район Кенгашининг раиси Ш. ҚИЛИЧЕВ**дан қуйидаги жавобни олдик:

«Ушбу мақола район Кенгаши раёсати йиғилишида, район ижтимоий таъминот бўлими, колхоз бошқаруви, қишлоқ Кенгаши раислари ва бошқа тегишли раҳбарлар иштирокида атрофлича муҳокама қилинди ҳамда якка-ёлғиз, қаровсиз қолган қарияларга хизмат кўрсатишни яхшилаш чора-тадбирлари белгиланди.

1990 йилнинг ноябрь ойида районда меҳр-шафқат ва саломатлик фонди ташкил қилиниб, шу фонд ҳисобига район ташкилотларидан ҳозиргача 60 мингдан зиёд маблағ тўпланди. Фонд ходимлари ва район Кенгаши, партия, касаба уюшмалари ташкилотлари раҳбарлари 128 нафар якка-ёлғиз кишиларнинг уйларини бирма-бир кўриб, қилиниши лозим бўлган ишларни аниқлашди. Ким нимага муҳтож бўлса, шуни қаноатлантириш юзасидан аниқ тадбир белгиланди ва бу ишнинг бажарилиши қаттиқ назорат қилинмоқда. Меҳр-шафқат жамғармаси томонидан ўтган йилнинг ноябрь ойидан буён 7590 сўмлик озиқ-овқат ва саноат моллари тарқатилди. Бундан ташқари колхоз, совхоз ва бошқа ташкилотлар томонидан қаровсиз қарияларга 6 та уй-жой қуриб берилди, 35 нафарининг уй-жойи ремонт қилинди. 2 минг сўмдан ортиқ нақд пул, 2,5 тонна гуруч, 1 тоннадан ортиқ ун, 300 килограммдан зиёд чой, 500 килограмм ўсимлик ёғи, кўп миқдорда қанд-шакар ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари, шунингдек, 100 тага яқин чойнак, 700 та пиёла, кўрпа-тўшак, 2 сидрадан кийим-бош тарқатилди.

Мақолада қаламга олинган Ўғилжон кампир район ижтимоий таъминот бўлими ҳисобида туриб, ойига 100 сўм (65 сўм компенсациядан ташқари), Розия момо эса 110 сўм пенсия олиб келмоқдалар. Оталиқ ташкилотлари томонидан ёлғизларга кўрсатилаётган ғамхўрлик бирмунча яхшиланди.

Чапаев номли жамоа хўжалиги томонидан қарамоғидаги 22 нафар ёрдамга муҳтож кишиларга давлат пенсиясидан ташқари ҳар ойга 20 сўмдан ички пенсия тайинланган, шу жумладан, Ўғилжон ва Розия момоларга ҳам. Бундан ташқари ўтган 1990 йилнинг декабридан ҳозиргача мақолада қаламга олинган Ўғилжон Ибодуллаева ва Розия Отажоновага 30 килограммдан гуруч, 10 килограммдан оқ ёғ, 2 килограммдан чой, 1 донадан кўрпа-тўшак берилган. Район меҳр-шафқат ва саломатлик фонди томонидан якка-ёлғизларга ҳар байрамда совғалар бериб борилмоқда. Шу жумладан, Ўғилжон ва Розия момоларга ҳам шу йилнинг ўзида ҳар бирига бир сидрадан кийим-бош, етарли миқдорда озиқ-овқат берилди.

Районда жами 128 нафар якка-ёлғизлар ҳисобга олиниб, уларга 20 нафар ишчи хизмат кўрсатиб келмоқда. Ўғилжон ва Розия момоларга ва яна 4 нафар қарияга хизмат қилишда ижтимоий таъминот бўлими томонидан Жумагул Саидова биркитилган. Мақола муҳокамаси якунига асосан қарияларга хизмат кўрсатишдаги камчиликлари учун Ж. Саидовага ҳайфсан берилди. Шунингдек, Ўғилжон ва Розия момолар ҳар куни иссиқ овқат билан таъминланиб келинмоқда. Ҳозирги кунда Розия момонинг уйи жамоа хўжалиги ҳисобидан ремонт қилиняпти. Чапаев номли колхозда «Қариялар уйи» қурилмоқда. У шу йилнинг охиригача ишга туширилади.

Мақолада қаламга олинган Султонпошша Матчонова 43 ёшда бўлганлиги сабабли район ижтимоий таъминот бўлими ҳисобида турмайди. У колхозда ишлаб келаяпти. 50 ёшга тўлгандан кейин унга пенсия тайинланади. Совет Армияси сафида хизмат қилаётган вақтида вафот этган ўғли учун С. Матчоновага маросимларни ўтказишда кетган барча чиқимлар тўланди. Яқинда иккинчи ўғлини уйлантиришда ҳам колхоз правленияси, қишлоқ Кенгаши томонидан унга ёрдам кўрсатилди. Тўй учун гуруч, ёғ, мева зарур миқдорда бепул берилди. Йил давомида ҳар бир байрамда боқувчисини йўқотганлар қаторида Султонпошша Матчонова оиласига ҳам тегишли ёрдам берилади. Район комсомол комитети унинг ўғли марҳум Валижон Султоновнинг хотирасини абадийлаштириш чораларини кўрмоқда.

«Қайдасиз сахийлар?» мақоласидаги айрим фикрлар бизни бир оз ранжитди. Муаллиф «бундай аҳволни бартараф этиш борасида мутасадди ташкилот раҳбарларидан жавоб» кутишдан олдин шу раҳбарлар билан бирма-бир учрашганида баъзи масалалар ойдинлашган бўлар эди. Йил давомида район раҳбарлари боқувчисини йўқотганлар, азият чеккан оилалардан тез-тез хабар олиб турдилар. Бу биринчидан. Иккинчидан, мақоланинг «Қишлоқ ҳақиқати» саҳифасида ёритилиши бизга бу борада амалга оширган камтарона ишларимизни кўпчиликка маълум қила олишдек имкон берганлигидан ғоят мамнунмиз.

«АВЛОДЛАР НАСИБАСИГА ЧАНГ СОЛМАНГ»

«...Оёғи остидан нарини кўра олмаган баъзи раҳбарларнинг жоҳиллиги туфайли булоқлар теварагидаги тарихий бинолар бузилди, зиёратчиларга хизмат кўрсатаётган шайхларга нисбатан кескин чоралар кўрилди. Оромгоҳда милиция постлари қўйишгача борилди. Ёзнинг жазирама кунларида чашманинг салқин сувидан баҳра олишни истаганлар бу ерларга яқин келтирилмади. Шу тариқа динни, булоқларнинг «муқаддас»лигини йўққа чиқариш йўлидаги зўравонлик амалда акс натижасини берди, у билан боғлиқ ривоят ва афсоналар кенг оммалашди».

Мазкур сатрлар рўзномамизнинг 12 апрель 1990 йил сонида босилган «Авлодлар насибасига чанг солманг» сарлавҳали мақоладан келтирилди.

Яқинда шу мақола юзасидан табиатни муҳофаза қилиш Наманган вилоят комитети бош давлат инспектори К. Мамажонов имзоси билан қуйидаги мазмунда жавоб олдик:

«Табиатни муҳофаза қилиш вилоят комитети рўзномангизнинг шу йил 12 апрель сонида эълон қилинган «Авлодлар насибасига чанг солманг» мақоласини атрофлича ўрганиб чиқиб, қуйидагиларни маълум қилади:

Мақолада айтилган Норин районидаги «Қўшбулоқ» тўғрисидаги фикрлар асосан тасдиқланди. 1960 йилларгача «Қўшбулоқ» район меҳнаткашлари, ишчи-хизматчилари учун дам олиш маскани бўлган. Кейинчалик эса қаровсизлик оқибатида ташландиқ қолга келган.

1990 йилда давлат назоратчилари томонидан у булоқ атрофида жойлашган давлат ва жамоа хўжаликлари раҳбарлари номига атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича берилган кўрсатмалар бажарилган.

Мақолада кўрсатилган «Балиқчи-кўл» масаласи эса ҳақиқатан ҳам тўғри кўтарилган. «Балиқчи-кўл» атрофида Ленинизм, Мичурин, «Ўзбекистон 50 йиллиги» давлат хўжаликлари жойлашган. Уларнинг ерлари асосан ҳавзалар ва ер ости суви билан суғорилади.

Бу хўжаликларда барча турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилади. Очиқ ҳавзалардан сув билан таъминланиш 27 фоизни ташкил этади. Шу сабабли ер ости сувидан қишлоқ хўжалик экинларини суғоришда 95 та тик қудуқлардан ҳамда аҳолини ичимлик сув билан таъминлашда 37 та артизан қудуқлардан фойдаланилади.

Бу артизан қудуқларидан махсус рухсатномага асосан фақатгина вегетация даврида кўрсатилган ҳажмда сув олишга рухсат этилган. Бу ишлар давлат назоратчилари томонидан қаттиқ кузатув остига олинган.

Усмон Юсупов район ички ишлар бўлими давлат автомобиль назорати бўлинмаси бошлиғи, милиция майори Қўйсин Рўзиевни кўпчилик яхши танийди. Чунки у фақат йўл ҳаракати қоидаларини бузганлар билангина курашиб қолмай, балки шофёрлар, пиёдалар ва ёш мотоциклчилар ўртасида ҳам кенг тушунтириш ишларини олиб боради.

СУРАТДА: Қўйсин Рўзиев мотоцикл ҳайдовчиси Баҳриддин Чотировга йўл ҳаракати хавфсизлиги қоидаларини тушунтирмоқда.

Ш. СУЛТОНОВ олган сурат.

ҚЎЙЛАРИ ТОПИЛДИ

Ўтган йилнинг 29 декабрида уч бош қўйи йўқолиб қолган Расулжон ака дарҳол маҳалла аҳлига ва участка милициясига хабар берди. Шу йилнинг 29 март куни Маллаевлар оиласининг йўқолган уч бош қўйи топилди. Бунда район ички ишлар бўлими ходимлари ва участка инспектори кўп ишлашди. Қўй ўғриси Андижон шаҳрида яшовчи Бобур исмли йигит экан. У қилмишига яраша жазоланди.

Расулжон Маллаевлар оиласи ва маҳалла аҳли район ички ишлар бўлими бошлиғи ўринбосари Абдуллаевга ва бошқа милиция ходимларига ўз миннатдорчилигини севимли рўзномамиз «Қишлоқ ҳақиқати» орқали изҳор этишни илтимос қилишди. Қанийди, ҳамма милиция ходимлари ҳам улардай фидойи ишлашса...

Д. ИСАЕВА.
Олтинкўл райони.

ҚОТИЛ КИМ?

Оқдарё районидаги А. Навоий номли жамоа хўжалиги Кўксоқол қишлоғида жойлашган шийпонни қишлоқ амбулаториясига айлантириш учун ремонт ишлари олиб борилаётган эди. Ўғлим Насимжон шериклари Бозор Ҳасанов, Азамат Усмонов ҳамда Ўрол Ёрқуловлар билан ремонт ишларида бирга эди.

Шу йили 11 июнь куни мени ишлаб турган жойимдан колхозимиз кассири Сайдулло Василов келиб олиб кетди. Шийпонга етиб келиб не кўз билан кўрайки, ўғлим Насимжон йўлдан икки қадам нарида ўлиб ётар, бутун тани кўкариб, шишиб кетганди. Менга «шу ерда гилосга тортиб боғланган электр сими тегиб ток урган» дейишди. Савол туғилади: наҳотки, ўғлимни ток урганини унинг бирга ишлаётган ҳамроҳлари кўришмаган бўлса? Ёки кўра-била туриб, нега бизга ўша куниёқ хабар беришмади?

Ахир, ўғлимни 10 июнь куни ток урган, менга эса 11 июнь тушликдан сўнг соат тўртларда хабар қилишди.

Ёки бу ерда бошқа бир сир борми? Ахир, одамни шунчалик хўрлаш инсофданмас. Сабил, ўша симёғочдан ерга осилиб ётган симни қишлоқ монтёри наҳотки қисқароқ қилиб қўйиш иложини топмаган? Ўғлим нобуд бўлгандан кейин симни кесиб ташлади. Иложи бор экан-ку?!

Мақсадим беайб кишини жавобгар қилиш эмас, ўғлимнинг ўлимини ойдинлаштириш. Мени мавҳумлик қийнаяпти. Айбдор ким бўлмасин, жазосини олиши шарт. Токи ўн етти баҳорни энди қаршилаётган жигарбандимнинг руҳи топталмасин.

Ўктам МЕЙЛИЕВ.
Самарқанд вилояти.

МУҲАРРИРИЯТДАН: Азиз муштарийларимиз! Саҳифамизнинг тўртинчи сонида босилган «СОҲИЛДАГИ ҚОТИЛЛИК» мақоласига Сиз жонкуяр маслаҳатдошларимиздан юзга яқин мактуб олдик. Уларнинг аксариятини эълон қилиш ниятимиз бор. Мана, Оқдарёда ҳам фожиа юз берди. Дилпора отаизорнинг дард тўла қисқа хати билан танишдингиз. Хўш, Насимжоннинг қотили ким? Ёки у бахтсиз ҳодиса туфайли вафот этганми? Агар воқеа шундай бўлса, унда нега бу ҳақда Насимжоннинг ота-онасига ўз вақтида хабар берилмади? Сиз қандай фикрдасиз, муҳтарам муштарийлар? Хатларингизни кутамиз.

Мазкур хат Оқдарё район прокуратураси эътиборидан четда қолмас, деб умид қиламиз.

Муҳаррир
Н. ЕҚУБОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700.000 Тошкент шаҳри. Ленинград кўчаси, 32. Нашр кўрсаткичи— 64.602, 68.753 нусхада чоп этилади. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 23.30

Буюртма № 5816.